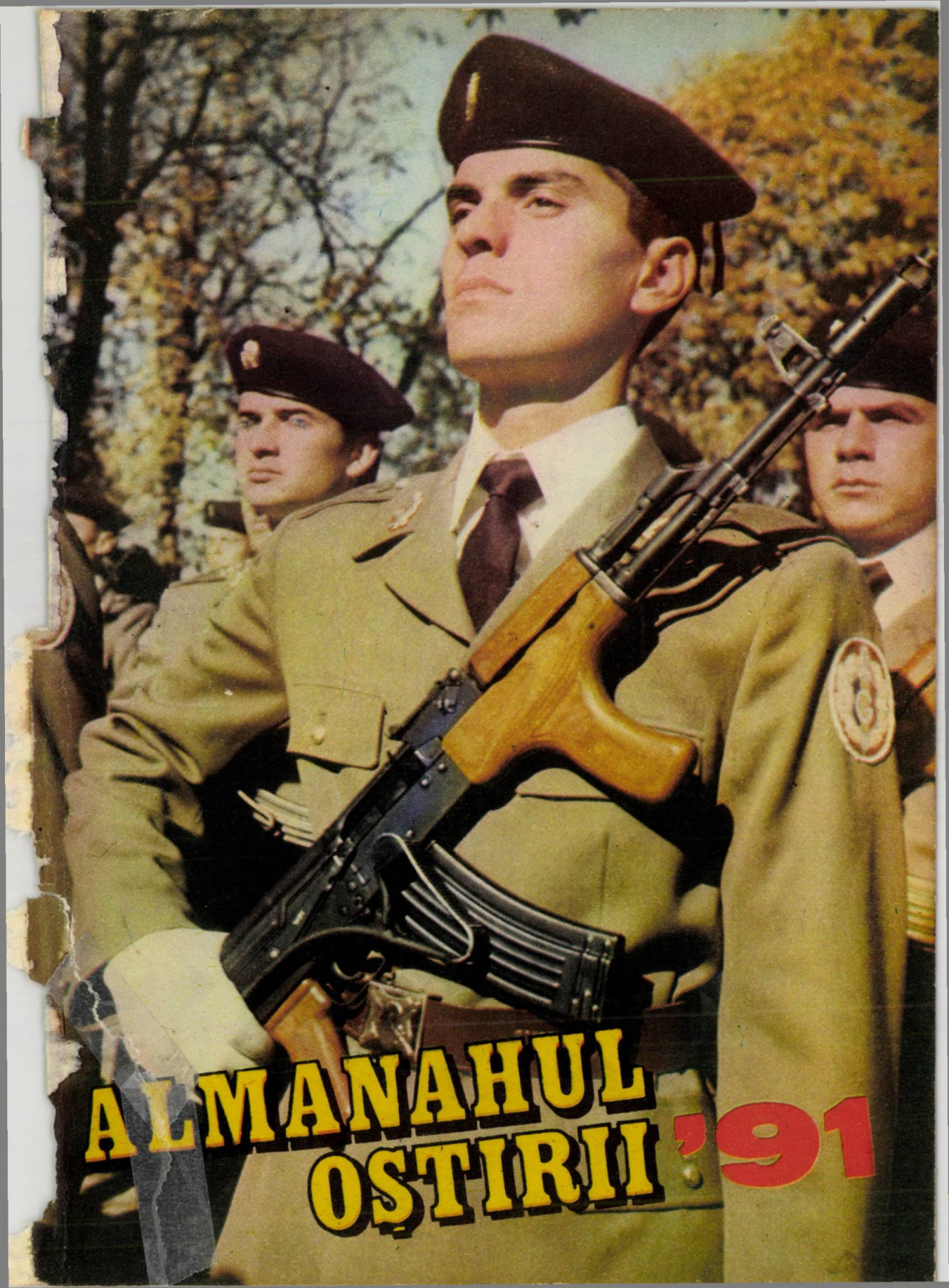

**ALMANAHUL
OSTIRII '91**

DIN SUMAR:

DOSARE (ÎNCĂ) NEELUCIDATE

INVENTARUL OPULENȚEI

ULTIMELE ZILE ALE FÜHRERULUI

ORIZONT TERRA

**SAPORRO - ORAȘUL
FANTEZIILOR EFEMERE**

DIN LUMEA ACTORILOR

**RETROSPECTIVĂ -
RĂZBOIUL DIN AFGANISTAN**

**INCIDENTUL STARK
ȘI TRAGEDIA AVIONULUI AIRBUS**

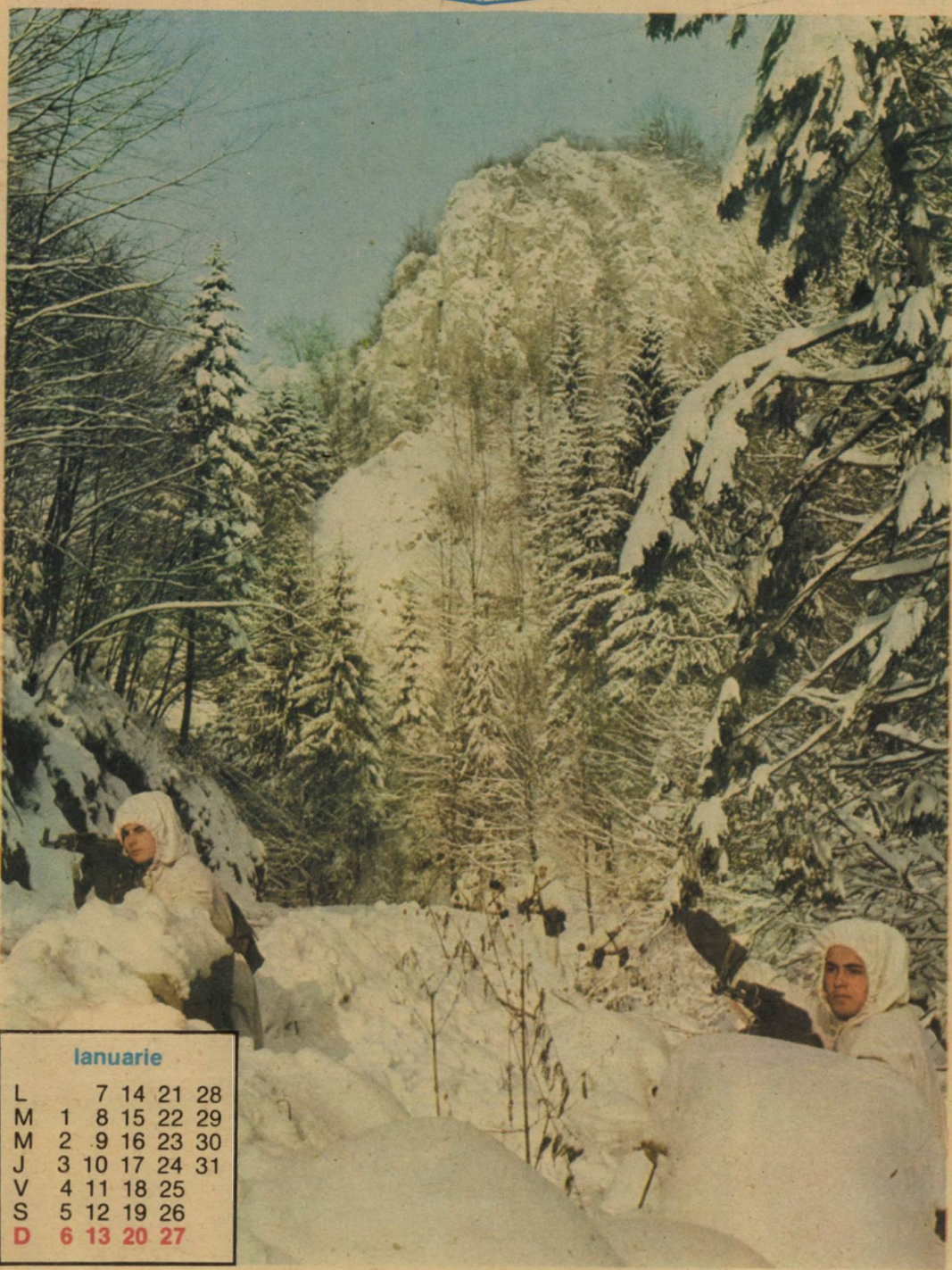
TOPUL ARMAMENTELOR PE MAPAMOND

PĂMÎNTUL CIUPERCILOR URIAȘE

CALEIDOSCOP TEHNICO-ȘTIINȚIFIC MILITAR

ROȘELI PREȘEL SEVER BOCU
JIMBOLIA

CALENDAR OȘĂȘESC 1991

Ianuarie

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	31
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

Februarie

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	
S	2	9	16	23	
D	3	10	17	24	

ZIUA INTENDENȚEI MILITARE ROMÂNE

ZIUA ARMEI APĂRĂRII CIVILE

Martie

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D		3	10	17	24 31

Aprille

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

ZIUA
INFANTERIEI

ZIUA ARMEI GENIU

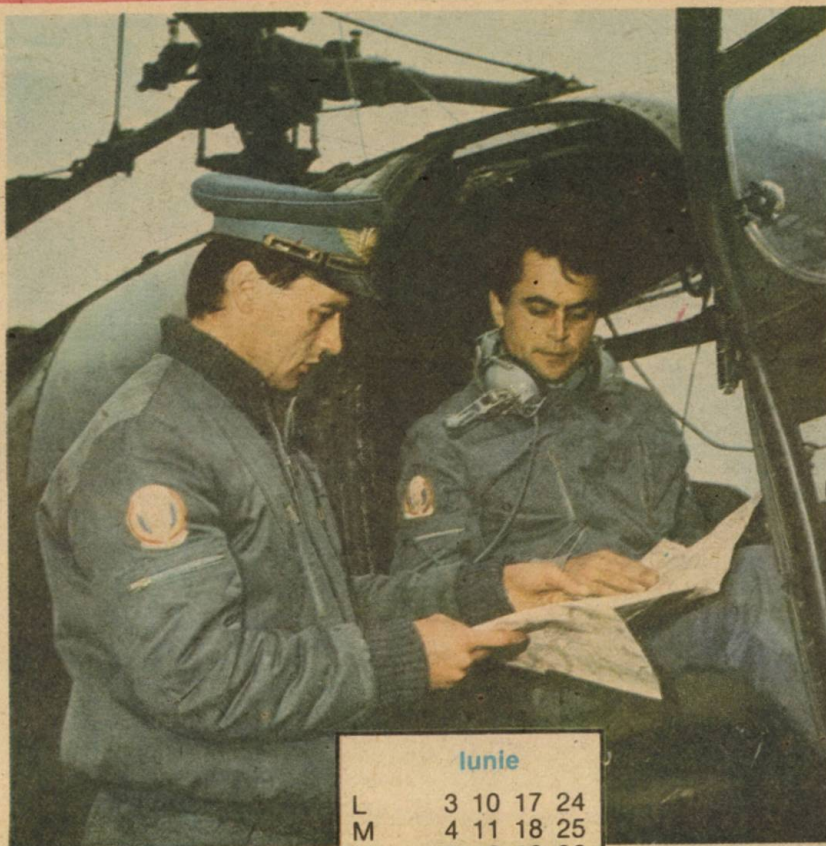
ZIUA TRUPELOR
CHIMICE

Mai

L		6	13	20	27
M		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
J	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	31
S	4	11	18	25	
D	5	12	19	26	

ZIUA AVIAȚIEI

Iunie

L		3	10	17	24
M		4	11	18	25
M		5	12	19	26
J		6	13	20	27
V		7	14	21	28
S	1	8	15	22	29
D	2	9	16	23	30

ZIUA PARAȘUȚIȘTILOR MILITARI

ZIUA GRĂNICERILOR

Iulie

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

ZIUA RADIOLOCAȚIEI

ZIUA TRANSMISIUNILOR

August

L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	31
D		4	11	18	25

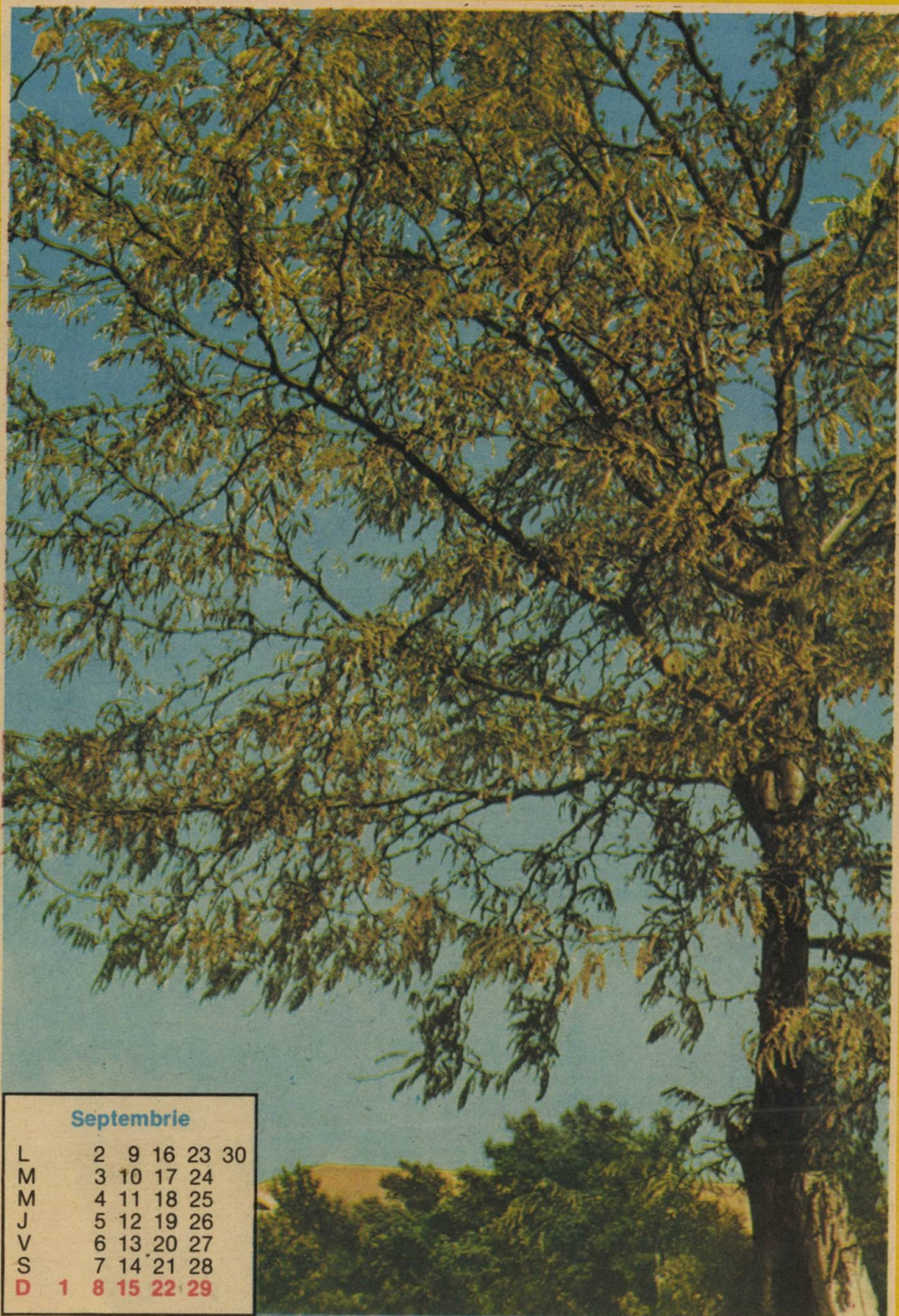

■ ZIUA MARINEI
ROMÂNE

■ ZIUA ARTILERIEI
ȘI RACHETELOR

■ ZIUA TANCHIȘTILOR

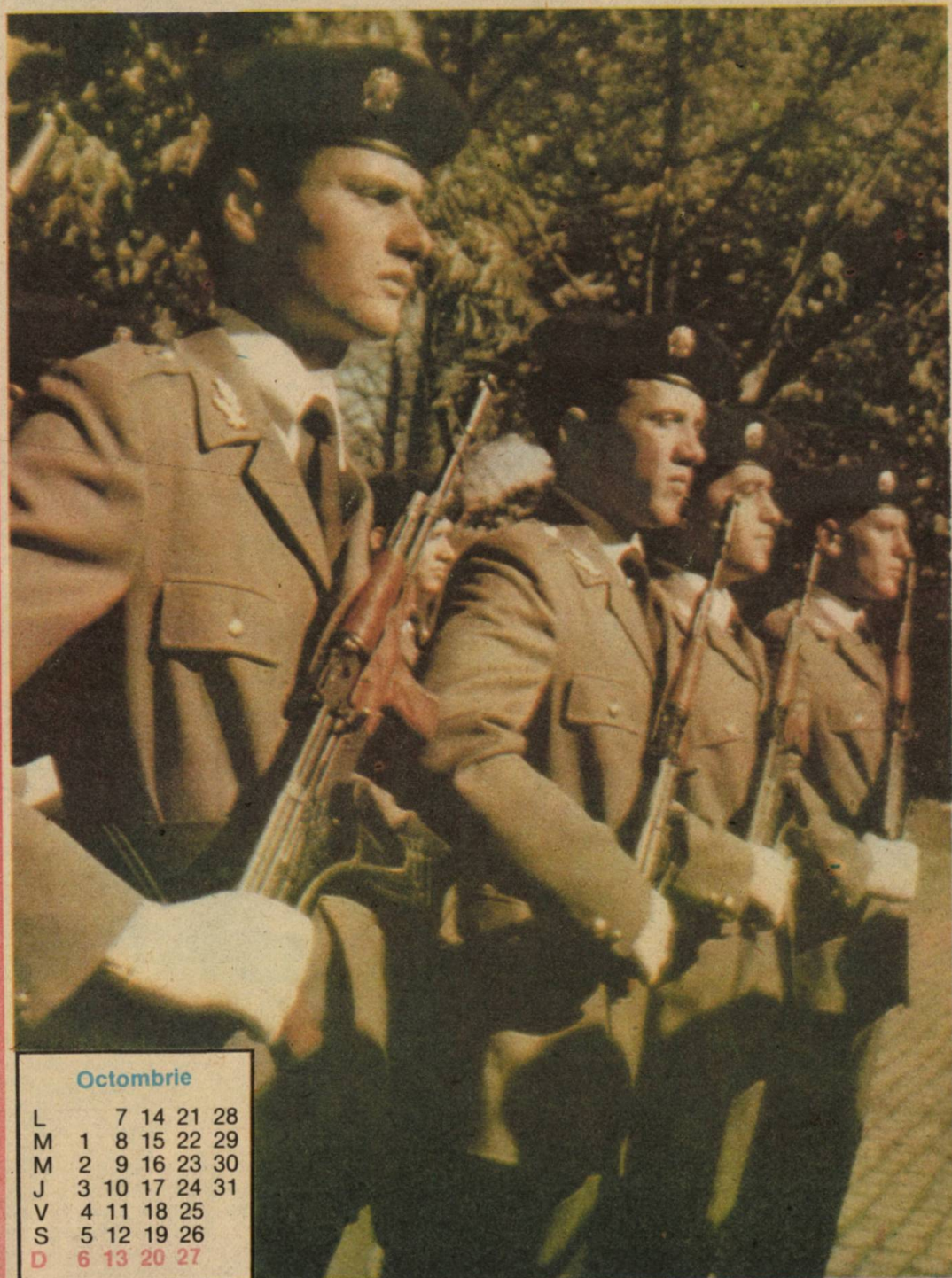
■ ZIUA MEDICINEI
MILITARE

Septembrie

L	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	
M	4	11	18	25	
J	5	12	19	26	
V	6	13	20	27	
S	7	14	21	28	
D	1	8	15	22	29

ZIUA ARMATEI ROMÂNE

Octombrie

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	31
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

Noiembrie

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D		3	10	17	24

■ ZIUA VÎNĂTORILOR DE
MUNTE

■ ZIUA ARTILERIEI

■ ZIUA GEODEZULUI MILITAR

■ ZIUA TRUPELOR C.F. ȘI
TRANSPORTURI MILITARE

1 Decembrie — ZIUA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

22 Decembrie —
ZIUA REVOLUȚIEI
ROMÂNE

Decembrie						
L	2	9	16	23	30	
M	3	10	17	24	31	
M	4	11	18	25		
J	5	12	19	26		
V	6	13	20	27		
S	7	14	21	28		
D	1	8	15	22	29	

RECVIEM PENTRU EROII REVOLUȚIEI

SCRISOARE ÎMPUȘCATĂ

Mă iartă, mamă, dacă dorm sub cruce
Și visu-mi odihnesc acum pe armă,
Azi aș fi vrut colinde a-ți aduce
Dar Țara, mamă, este în alarmă!

Tu spune-l, tată, mamei să nu plingă
Să fie mindră că am fost bărbat,
Eu sint al patriei, și-n partea stângă
Aud mereu cum clopotele bat.

Nu am putut să stau de-o parte, iată.
Dacă-o făceam, n-aș mai fi fost român;
Și în pământ, să știți, iubite tată,
Sint tot român, și tot așa rămân.

Să fiți, vă rog, puternici, cum vă știu,
Căci nu e încă timp de parastas,
Chiar dacă-am încetat să mai fiu viu
Ea, inima, tot vie mi-a rămas.

Încă o dată vă mai cer: nu plingeți!
Nu este loc de plinsete acum
Pentru noi toți românii tineri, iată,
Într-o colindă plinge Moș Crăciun

■ Căpitan (r) SERGIU VITALIAN VAIDA

GARDA DE NOAPTE

Dacă ar fi să mă iau după poet, soldatul nu mai are viață personală. Viața lui e o înșiruire de cîmpuri: de forță, de tragere, de mine – sau de cîmpi bătute dizgrațios cu stîlpi de cafenele. Pe seama soldatului, pion răbdător lovit cu bastonul de mareșal cînd la piramide, cînd la spate (în cazul acesta bastonul celebrității se transformă în lopată infanteră), pe seama necunoscutului în uniformă s-au tras salve oratorice și s-au emis ordine de munci și zile care, de-a lungul istoriei, au semănat trupuri și au cules bogățiile pămîntului. Prețul a fost totdeauna mic și s-a măsurat în statistici ni-

ciodată sigure (evident, din cauza prețului: viața personală a soldatului). El practică jocul crud al adevărurilor ultime, el joacă în comedia pasului de defilare. El îngrășă tabla de șah a strategilor cu îngrășăminte naturale sută la sută. De aceea nici nu-i de mirare că, bandajat la timplă cu o rămurică de măsline, soldatul își permite (continuați, continuați!) să recite poezia cu Peneș Curcanul. Dacă pentru amatorii de senzații tari soldatul nostru este tovarăș de pluton cu teribilii cavaleri ai apocalipsei, pentru cei obidiți, pentru cei învinși, pentru cei duși de valul istoric pe țărături necunoscute eroul nostru este mesagerul. Laudă celui mai umil atom al istoriei, celui care a străbătut imperii, dictaturi, democrații în declin, redute și baricade pentru a ajunge la hotarul dintre lumi, așa cum și noi ajungem la granița dintre vremi: Anul nou. Iar dacă acum ridicăm în cupe șampanii și visăm la un mîine mai bun, el, soldatul uitat în postul lui de pază, se mută de pe un picior pe altul, oftează, ride singur și numai stelele știu de ce ride.

■ FLORIN IARU

Libertatea

Libertatea-l cuvintul
Ce zboară pe aripile gândului —
E nerăbdarea, căutarea,
Jertfa sublimă și cîntecul sfînt
Al dreptății,
Tăria de-a lua totul de la capăt
Zvîcnind din ingenunchere —
Ea îți umple sufletul
De lumină și de speranță
Ea îți spune mereu:
Tu ești întemeietorul!

■ ADRIAN N. BELDEANU

Numai eroii

Numai eroii sînt fără de moarte,
Izvor de lumină perpetuu în vetre —
Viscol de dor menit să ne poarte
Genunchii zdreliți prin lacrimi și pietre.

Lumina lor etern va rămîne,
Lumina lor ne crește-n priviri
Cînd ochii ni-l udă valuri de grîne,
Cînd trecem înot ape-amîntiri...

■ EUGENIU NISTOR

DOSARE (încă) NEELUCIDATE

Addenda la un „scenariu” aproape S.F. al INVAZIEI EXTRATEREȘTRILOR

Problematica deosebit de complexă și vastă care face obiectul anchetei de față a fost, într-o oarecare măsură, prezentată cititorilor noștri în cuprinsul serialului „Variantă la INVAZIA EXTRATEREȘTRILOR”, publicat în paginile ziarului „Armata poporului”. Răspunzînd interesului de care s-a bucurat acest serial – sugestiv subintitulat: „Pe cine interpelăm pentru uriașa și ultraperfecționată diversivne psihologică și radioelectronică prin care s-a urmărit paralizarea conducerii armatei în timpul Revoluției?” –, am considerat că o reluare, apelînd la un material documentar substanțial îmbogățit, a analizei momentelor și situațiilor deosebit de complexe cu care s-au confruntat apărătorii spațiului aerian al țării în zilele și nopțile de aprigă înclăstare din decembrie anul trecut va înregistra imaginea pe care cititorii deja și-au făcut-o despre acele evenimente deschizătoare de nou destin pentru poporul român, de adevărată renaștere, de repunere în sacrele sale drepturi la Libertate, Demnitate, Democrație.

**Cine,
cu ce mijloace,
în ce scop?**

Întrebarea este — ne dăm prea bine seama — de o covârșitoare răspundere și gravitate. Și, la drept vorbind, nu noi sîntem cei în măsură să-i dăm răspunsul cuvenit. Nu mai puțin adevărat este însă că problema aceasta ne frămîntă încă din primele zile ale Revoluției. Așa cum îl frămîntă pe toți cei care au trăit acele momente dramatice prin care a trecut armata noastră atunci. Ea a fost pusă în situația de a se confrunta cu un dușman perfid, nevăzut, dar omniprezent, dispunînd și uzînd de un arsenal variat de metode și mijloace de luptă sofisticate, în cea mai mare parte nespecifice acțiunilor de luptă propriu-zise pe care le desfășoară, într-o atare împrejurare, forțele ar-

mate ale unui stat cum este al nostru. Nicăieri și niciodată nu știm ca vreo armată să fi fost agresată într-un mod atît de nelolal și de viclean. Și este, credem, de prisos să mai spunem că armata noastră nu era pregătită și nici dotată cu cele necesare pentru a face față unei asemenea situații, cum a fost cea cu care s-a confruntat. Faptul de a fi contracarat, totuși, acest adversar fără identitate declarată și fără scrupule se datorește — mai presus de orice — admirabilului suflet al Armatei Române, eroismului ei.

Mulți s-au întrebat atunci (și se mai întreabă probabil și acum): cu cine s-a luptat, de fapt, Armata Română? Unde sînt acei teroriști care ne-au înșingărat și îndoliat țara? De aceea, ne-am și gîndit să aducem în fața cititorilor unele dintre situațiile și faptele încă neclarificate din timpul Revoluției, să punem întrebările logice pe care acestea le stîrnesc și, pe cît ne va sta în putință, să ridicăm puțin vălul spre lumină. Mai cu seamă și pentru că pe zi ce trece se estompează faptul că ostirea țării s-a confruntat atunci nu doar cu niște teroriști robotizați, fanatici, ci cu un inamic foarte bine organizat, care acționa după un plan minuțios conceput și pus în aplicare cu profesionalism.

**22 decembrie
1989,
orele 18,30**

Să facem, mai întâi, o succintă retrospectivă a celor întâmplate în zilele și nopțile ce au urmat marii ridicări revoluționare a maselor de oameni al muncii din Capitală, după căderea dictaturii și după fuga tiranilor din fostul palat al c.c. al p.c.r. Ne-am gândit că locul cel mai nimerit pentru a reconstitui tabloul general al uriașei diversiuni psihologice și radioelectronice prin care forțele ostile Revoluției au încercat să paralizeze conducerea armatei în timpul evenimentelor din decembrie anul trecut ar putea fi chiar Punctul de Comandă Principal al Trupelor de Apărare Antiaeriană a Teritoriului. Timp de mai multe ore, aici, cu ajutorul unor specialiști de recunoscută competență — între care locșitorul comandantului Ap. A. A. T., șeful de stat-major, comandantul trupelor de rachete și artileriei antiaeriană, comandantul trupelor radiotehnice, cadre din comandamentul apărării antiaeriene a trupelor de uscat — am procedat la o succintă trecere în revistă a acțiunilor desfășurate în timpul Revoluției, inclusiv a celor de la marile unități, unitățile și subunitățile subordonate. Am avut la îndemână, în acest scop, un bogat material documentar, constând din jurnalul acțiunilor de luptă, scheme cu evoluția situației aeriene din principalele momente cu care s-au confruntat trupele de apărare antiaeriană a teritoriului, ordine și rapoarte de luptă...

Nu vom intra în prea multe detalii din „filmul” zilelor și nopților de luptă din timpul Revoluției, fiindcă nu ne-ar ajunge toate paginile acestui almanah. Vom consemna doar câteva dintre datele sale esențiale și, îndeosebi, concluziile ce se desprind.

Să începem, așadar, cu 22 decembrie, orele 18.30, când s-a ordonat trecerea tuturor forțelor și mijloacelor în stare de pregătire de luptă superioară, ca urmare a apariției pe ecranele stațiilor de radiolocație de cercetare și ale complexelor de dirijare a rachetelor, precum și de tragere cu artileria a.a., de pe întreg cuprinsul țării, a unui număr foarte mare de semnale de ținte aeriene. Accentuăm asupra acestui termen: semnale de ținte aeriene. Deci, referitoare la niște aeronave care evoluau în afara programărilor și despre care nici organele noastre de specialitate, nici Comandamentul Aviației Militare și nici Departamentul Aviației Civile nu cunoșteau nimic.

**„Părea a fi
o adevărată
invazie aeriană”**

În ansamblu, în ziua de 22 decembrie au fost sesizate peste 300 de tralecte de ținte în zbor, aco-

perind cvasitotalitatea spațiului aerian al țării și care ofereau oricărui specialist în materie imaginea unei operații aeriene de invazie. Simultan, în circuitele telefonice, chiar și în cele de comandă, precum și în cele de înștiințare centralizată asupra situației aeriene se înregistra o avalanșă de ordine și informații false, dintre care destule contradictorii și, aproape toate, deosebit de alarmante. Înălțimile de zbor, vitezele și durata de evoluție ale țintelor aeriene descoperite și urmărite erau, în genere, relativ mici. Peste 96 la sută zburau la altitudini de sub 1000 de metri, din care 87 la sută — sub 500 de metri. Vitezele erau cuprinse, preponderent, între 150—300 km/h, iar durata tralectelor era și ea mică, la unele de pînă la 10 minute, ceea ce lăsa impresia că majoritatea sînt elicoptere care, probabil, intenționau să desanteze trupe aeromobile. Ele foloseau frecvent manevrele în direcție și înălțime și uneori acționau în zone limitate. De regulă, Intensitatea de evoluție a acestora sporea după lăsarea întinerii. Cea mai mare parte a lor a apărut pe teritoriul țării în partea de sud, sud-est, vest și nord-vest, cu intensitate deosebită în apropierea frontierelor de stat, dar și în zonele localităților Călărași, Hirșova, Făurel, Buzău, București, Cralova, Reșița, Oradea, Satu Mare, Baia Mare, Cluj, precum și a lacului Sinoe.

După un „scenariu” oarecum similar sub aspectul complexității, dar în alte variante de „atac” asupra obiectivelor de pe teritoriul nostru național, situațiile aeriene s-au repetat și în zilele și, mai ales, în nopțile următoare: în 23 decembrie — circa 250 de tralecte de ținte aeriene, în 24 decembrie — peste 100, după care numărul acestora a scăzut la cifre mai „rezonabile”. Nu lipsit de interes ni se pare a fi și faptul că, la o scară considerabil redusă, asemenea acțiuni de diversiune radioelectronice s-au mai înregistrat și în zilele de 11 și 17 ianuarie, deci, la aproape o lună de zile după Revoluție. Desigur, de mai redusă complexitate și fără a mai pune probleme deosebite pentru trupele de apărare antiaeriană a teritoriului.

Dar atunci, mai cu seamă în noaptea de 22/23 decembrie 1989, apărătorii spațiului aerian al țării au fost puși în fața unei situații deosebit de complexe, de dificile. „A fost o noapte cumplită” — ne mărturisesc ei. Și au toate motivele să o numească așa. „Părea a fi vorba de o adevărată operație aeriană de invazie!” Nimeni nu și-a dat seama, cel puțin în primele momente, că se află, de fapt, în fața unei vaste diversiuni radioelectronice și a unor diabolice acțiuni de război psihologic, decît abia de a doua zi — cînd „scenariul” invaziei aeriene a fost reluat, într-o altă variantă; abia atunci au realizat că au de a face cu un inamic deosebit de versat și abil, pentru care sistemul nostru de apărare antiaeriană a teritoriului, inclusiv dispozitivul de luptă, caracteristicile tehnico-tactice ale mijloacelor de cercetare prin radiolocație, de dirijare a rachetelor și de tragere ale artileriei antiaeriene, nu constituia un secret. Un inamic ce dispunea, evident, de o aparatură ultramodernă — în cea mai mare parte necunoscută specialiștilor noștri ori știută doar din lectura preselor militare străine — și care acționa după un plan minșos conceput și pus în aplicare de niște veritabili maeștri în materie de război psihologic și radioelectronic. A fost, de la acest „moment al adevărului”, și rîndul nostru să procedăm la acțiu-

nile cuvenite de contracarare, de dejuicare — cu mijloacele mult mai „modeste” de care dispuneam, dar mai ales cu ingeniozitatea în care niciodată nu am fost săraci, să „intrăm în horă” și să arătăm adversarului că, deși știe până și ce avem în buzunare, la nevoie ne pricepem și noi să facem apel la „armele” lui Păcală (popularul nostru „maestru”, precursor în materie de „război psihologic”).

Metodă ultramodernă de a bate la ușă: „lovitura radioelectronică”

Desigur, în confruntările armate moderne s-au mai întâlnit — și nu de puține ori în perioada post-belică — situații când agresorul a optat pentru un război fără fronturi și, bazat pe copleșitoarea sa superioritate în forțe și mijloace de atac aerian, în trupe de desant și aeromobile, și-a conceput și pus în aplicare planurile de cotopire a țării alese ca victimă prin cucerirea principalelor ei obiective strategice prin diverse forme și metode de război psihologic și radioelectronic, de atac în adâncimea dispozitivului operativ al adversarului, de gherilă urbană, acțiuni teroriste și de diversiune, dar și prin numeroase altele circumscrise aceleiași modalități: de aducere a victoriei prin paralizarea din interior a conducerii politice și militare a statului respectiv. Nu constituie un secret pentru nimeni că în doctrinele militare ale unor mari puteri a apărut, ca o materializare expresă a acestor concepții de pregătire și ducere a războiului, declanșarea agresiunii prin așa-numita **lovitură radioelectronică** — o vastă și complexă operațiune strategică desfășurată cu forțe și mijloace supraspecializate, abia după reușita acesteia urmînd, în „scenariul” invaziei, **lovitura aeriană** și, ulterior, ocupația propriu-zisă.

Atunci, în noaptea de 22/23 decembrie 1989, Armata Română nu avea cunoștință că ar fi vizată de un asemenea agresor și nici că forțele repressive locale dictaturii ceaușiste ar fi înzestrate cu astfel de arsenal de mijloace tehnice cu care ar fi capabile să conceapă și să pună în aplicare un plan uriaș de acțiuni specifice războiului psihologic și radioelectronic.

Bal mascat cu... O.Z.N.-uri

Dar să nu ne hazardăm în a urma calea considerărilor de ordin militar pur teoretice la care ne-ar îndemna specificul situațiilor cu care s-au

confruntat trupele de apărare antiaeriană a teritoriului pe timpul Revoluției, ci să încercăm a da unele explicații la cele petrecute. După opinia celor cu care am stat de vorbă, impulsurile de țintă aeriană apărute pe ecranele stațiilor de radiolocație s-au datorat folosirii unor emițătoare de brujă de imitare, instalate la bordul unor mijloace aeriene sau chiar terestre. Din categoria mijloacelor cu care s-au creat situațiile aeriene complexe la care ne-am referit, pînă în prezent au fost descoperite și cercetate mai multe resturi de baloane, avînd atașați reflectori poliedrici și sonde meteorologice de o factură specială. De altfel, una din aceste sonde meteorologice, recuperată aproape integral, poartă chiar însemnele unei armate „frățești”. De bună seamă, faptul că a fost găsită la noi este perfect explicabil: a adus-o vîntul! Dar să ne gîndim ce „furtună” se poate isca atunci cînd, într-o singură noapte, vin aduse de vînt o mulțime de astfel de sonde meteorologice, dotate cu o aparatură radioelectronică aptă să „joace festa” radiolocaatoarelor de cercetare a spațiului aerian. Demnă de remarcat ni se pare, de asemenea, constatarea că o mare parte dintre mijloacele aeriene care au fost folosite pe timpul nopții, în cursul evenimentelor din decembrie anul trecut, era prevăzută cu dispozitive de semnalizare luminoasă. În foarte multe raioane din apropierea dispozitivelor de luptă, a punctelor de comandă ale marilor unități, unităților și subunităților de apărare antiaeriană au fost frecvent utilizate asemenea mijloace aeriene avînd dispozitive ce realizau o semnalizare luminoasă, continuă sau intermitentă, de diverse culori (alb, albastru, roșu, verde, galben-portocaliu etc.), fără să creadă și zgometul caracteristic motoarelor de elicoptere sau avioane. Cei care au fost martorii unor astfel de „insolite „spectacole” nocturne mărturisesc că aveau impresia că aud un vag filfît (freemăt difuz) de stoluri de păsări, dovadă, probabil, că străniile obiecte zburătoare erau dotate, pe lîngă dispozitivele de semnalizare luminoasă, și cu cîteva instalații de propulsie.

„Regia tehnică” își face meseria...

Interesant este și faptul că se constata o perfectă sincronizare a acțiunilor de diverse tipuri de dezinformare și inducere în eroare, toate pîrînd a fi armonios integrate în ansamblul operațiunii de diversiune psihologică și radioelectronică. Așa, spre exemplu, dacă în zona dispozitivului de luptă al unei anumite unități erau sesizate semnale de ținte aeriene care „marcau”, pe ecranele radiolocaatoarelor, un atac aerian, de cele mai multe ori, în același loc, zborul fantomaticelor elicoptere era simulat de apariția curioaselor mijloace aeriene cu dispozitive de semnalizare. Aproape întotdeauna, pînă a nu avea datele respective din situația aeriană de pe ecrane și de pe planșetele punctelor de comandă, „regia tehnică” a diversiunii avea

grijă, concomitent, să introducă și în sistemul de transmisiuni o serie de informații menite să acrediteze ideea că pericolul aerian este real, să amplifice starea de confuzie, să semene panica. Nu au fost puține cazurile în care situațiile aeriene complexe simulate radioelectronic erau realmente însoțite de atacuri ale grupurilor teroriste asupra dispozitivelor de luptă ale unor unități și subunități. Așa s-au petrecut lucrurile, ca să dăm doar câteva exemple, în unitățile din care fac parte ofițerii Vasile Cocișă, Nicolae Șerbulescu și Dumitru Loca. Ceea ce le-a dat cel mai mult de gîndit apărătorilor spațiului aerian al țării era atunci faptul că, la o analiză atentă, aproape toate acțiunile se corelau surprinzător de exact în timp și spațiu, întărindu-le, pe zi ce trecea, convingerea că ele se integrau organic într-un plan deosebit de vast și complex, care — în nici un caz! — nu ar fi putut fi conceput și realizat ad-hoc și, mai ales, de oricine.

Diversiune doar de amorul... diversiunii?

Reținem dintr-un succint bilanț al acțiunilor de luptă desfășurate de trupele de apărare antiaeriană a teritoriului că, în perioada 22—27 decembrie 1989, în spațiul aerian al țării au fost descoperite și urmărite peste 1200 ținte aeriene, dintre care aproape 200 au fost combătute de către artileria și rachetele antiaeriene. Tot în această perioadă de timp, pentru combaterea țințelor aeriene descoperite a acționat și Aviația Militară cu un apreciabil număr de ieșiri-avion și ieșiri-elicopter.

Oare, în totalitate, aceste ținte aeriene să fi fost false, produs exclusiv al diversiunii radioelectronice?

După cum se știe, în zilele Revoluției și în perioada imediat următoare acestora, cel mai mulți nu ezitau să dea un răspuns afirmativ la întrebarea dacă teroriștii au avut la dispoziție elicoptere sau avioane cu care au acționat împotriva armatei și a populației. Existau și, probabil, mai sînt și acum nenumărați martori oculari care declară inechivoc că au văzut avioane și, îndeosebi, elicoptere teroriste. Iată, numai la Comandamentul Apărării Antiaeriene a Teritoriului ne-a fost oferit, în acest sens, spre consultare un voluminos dosar cu asemenea rapoarte și declarații în care un număr de peste 300 de cadre militare, ostași, elevi și localnici depun mărturie că au văzut cu ochii lor astfel de aeronave teroriste. Să se fi înșelat oare chiar toți și să fi fost victima unor simple iluzii optice sau confuzii luate de panica și psihiza trăite în acele momente dramatice? Este foarte posibil. Mai ales în cazul celor care mărturisesc că le-au văzut pe timp de noapte. Probabil că, de fapt, nu au văzut altceva decît niște elicoptere aparținînd aviației noastre militare. Sau niște mijloace aeriene de diversiune radioelectronică de genul celor la care ne-am referit anterior; dispunînd de dispozitive de semnalizare luminoasă și de instalații autonome de propulsie și care, deci, pu-

teau fi lesne confundate, pe întuneric, cu unele aeronave în zbor. Iată, probabil, de unde a apărut și acea teorie bizară cu privire la utilizarea de către teroriști a unor elicoptere „silențioase” (!).

Dar, dincolo de tentațiile fanteziei unora dintre martorii oculari, rămîn, totuși, destule aspecte ce nu sînt de domeniul închipuirii. Unul dintre ele este și acela, menționat în câteva rapoarte, că din asemenea elicoptere s-ar fi tras cu armamentul de bord asupra dispozitivului de apărare al unității respective. De la o unitate de rachete antiaeriene a fost chiar trimis, ca dovadă în acest sens, un glonț de mitralieră de un anumit calibru, găsit în urma unei astfel de trageri din elicopter, cu precizarea că nu au în cazarmă respectiva categoriei de muniție.

Mărturii despre aeronavele- fantomă

Spațiul nu ne îngăduie să redăm, în paginile de față, decît o infimă parte din numeroasele episoade, relatate de unii martori oculari, referitoare la aceste elicoptere-fantomă „teroriste”. În felul lor, fiecare dintre aceste mărturii conține date și detalii dintre cele mai interesante, care ar merita, totuși, mai atent examinate și coroborate.

Să ne oprim, pentru început, la unul dintre aceste rapoarte, care descrie cu exactitate chiar și însemnele observate pe elicopter. Este vorba de un raport trimis de la o unitate militară din Capitală, unde muncește locotenent-colonelul ing. Ștefan Gancevici, raport în care se relatează: „În ziua de 23.12.1989, în jurul orelor 10—10,30, deasupra unității noastre a evoluat dinspre zona Televiziunii, la aproximativ 80—100 metri înălțime, un elicopter, luînd traiect de zbor în picaj spre centrul cazărnilor, executînd apoi manevră de înălțime și direcție și întorcîndu-se spre Televiziune. Din cele raportate de locotenent-colonelul Răzvan Istvan, elicopterul era vopsit kaki, cu fond de camuflaj estompat și avînd desenat pe ușa din dreapta pilotului un cerc împărțit în două: partea superioară albă, iar partea inferioară roșie. După aproximativ 15 minute, același tip de elicopter, fără a i se putea distinge însemnele, a evoluat pe același traiect, dar la circa 400—500 metri altitudine”.

Detalii la fel de curioase despre acțiunile unor asemenea elicoptere-fantomă conține și raportul înaintat eșalonului superior de apărare antiaeriană unde lucrează locotenent-colonelul Teodor Crișan: „În data de 22.12.1989, 21.00, din direcția nord-est, am observat lumini de semnalizare ale unor aparate de zbor. Datorită vitezelor relativ mici de deplasare, am presupus că sînt elicoptere. Nu am survolat cazarma. În jurul orelor 02.20, ziua următoare, fiind în fața clădirii comandamentului, am observat din nou, de data asta trecînd chiar pe deasupra noastră, din aceeași direcție, un elicopter ce evolua la 300—400 de

metri altitudine. Nu am distins cu exactitate forma elicopterului, dar am observat că era de culoare închisă (probabil gri). După ce a trecut de noi a aprins mai multe lumini de culoare albă-roșie. Imediat după aceea, plutonul de mitraliere antiaeriene de la unitatea vecină cu noi a deschis focul și am putut observa că elicopterul avea o formă bombată, nu prea mare. În momentul deschiderii focului a executat o manevră foarte rapidă spre stînga. N-a fost lovit. Am luat măsuri de întărire a cercetării aeriene. În jurul orelor 06.30, în aceeași zi, tot din direcția nord-est au apărut încă două obiecte zburătoare (probabil tot elicoptere), cu luminile de poziție aprinse. Au aterizat după culmea dealului din apropiere și și-au aprins și reflectoarele. După aproximativ 30 de minute au decolat, îndreptîndu-se în direcția de unde au venit. Cercetînd zona respectivă în dimineața zilei de 23.12.1989, au fost identificate și locurile unde au aterizat, găsindu-se urmele tălpicilor elicopterelor, precum și niște urme de încălțăminte cu striajuni mari. În seara aceleiași zile, aproximativ la orele 18.00, tot din aceeași direcție au apărut încă două-trei aparate de zbor, au aterizat și au staționat circa 30 de minute. Apoi, în dimineața zilei de 24.12.1989, orele 06.30, au apărut în același loc, apoi au aterizat, au staționat 20—25 de minute, după care au decolat. În seara zilei de 24.12.1989, la orele 18.00, din aceeași direcție a venit un aparat de zbor, a staționat în aer deasupra unei cariere învecinate aproximativ 10—15 minute, după care s-a întors în direcția nord-est. Tot în aceeași zi, la orele 19.00, a apărut din direcția respectivă un grup de aparate de zbor (puse în evidență de luminile de poziție de la bord), la o altitudine de circa 3000 metri. Deasupra carierei grupul s-a împărțit în două. Înainte de a se despărți au coborît. Nu le-am putut observa timp de 3—4 minute, după care au apărut din nou. Un grup de aparate de zbor s-a îndreptat spre nord-est, iar celălalt spre nord. Nu vom reproduce toate pasajele din raport în care se relatează despre apariția, parcă după un orar prestabilit, a acelor fantomatice aparate de zbor în apropierea dispozitivului de luptă al unității o dată dimineața, imediat după apariția luminii zilei, și altă dată seara, cînd începea să se facă întuneric. În raport se făcea supoziția că ar exista o legătură directă între venirea acelor elicoptere și acțiunile terestre ale teroristilor de pe timpul nopții, anume că elicopterele ar aduce seara teroristii, iar dimineața i-ar transporta înapoi la „bază”.

„În dimineața zilei de 26.12.1989, în jurul orelor 04.20 — se mai arată în raport — deasupra cazarmii, la o înălțime de aproximativ 3000 de metri, au fost observate două semnale luminoase. Am ordonat echipajului de pe T.A.B. să execute cercetarea și, dacă elicopterele ce apar vor intra în posibilitățile armamentului acestuia, să execute foc asupra lor. Luminile de deasupra cazarmii executau manevră în cerc și foarte puțin în înălțime. În jurul orelor 06.00 au dispărut, îndreptîndu-se în direcția nord-est. În dimineața respectivă, acțiunile terestre ale teroristilor asupra unității noastre au continuat pînă aproape la orele 09.00. În aceeași zi, la orele 10.20, prin apropierea unității noastre a evoluat spre nord-vest un elicopter de formă bombată (în cuprinsul raportului înaintat este făcut și un desen al elicopterului, în care se

evidențiază cabina acestuia sub forma unui cerc, restul componentelor fiind asemănătoare oricăror asemenea aparate de zbor), de culoare gri închis. Elicopterul a fost observat și de populația din municipiul învecinat”.

Dacă ne-am opri doar la aceste ultime precizări, făcute în urma unor observări directe, la lumina zilei — și nu de către un singur om, ci de aproape întreaga unitate de aici — sîntem îndreptățiți să afirmăm că ele nu pot fi taxate drept simple închipuiri. După cum nici toate luminile observate noapte de noapte evoluînd în zona unității nu vor fi fost, probabil, elicoptere reale. Să nu uităm că tocmai acesta era și unul dintre scopurile diversiei psihologice și radioelectronice puse la cale de forțele ostile Revoluției: de a semăna panica și confuzia. Inamicul nostru sconta să ne determine să ridicăm aviația în aer la interceptarea unor false ținte aeriene, iar — pe de altă parte — pe artileriștii și rachetiștii noștri aerieni să execute trageri și lansări pe propriile noastre avioane și elicoptere. Din ferice, cu unele foarte puține erori ce nu au putut fi totuși evitate de apărătorii spațiului nostru aerian, yasta diversiei psihologice și radioelectronice pusă la cale de inamicul din zilele și nopțile dramatice ale evenimentelor revoluționare din decembrie 1989 nu și-a atins, pînă la urmă, acel scop mirșav, incalificabil.

A fi sau a nu fi „elicopter terorist”

Nu poate exista, într-adevăr, nici o îndoială că au fost destui cei care au pus cu prea multă ușurință stigmatul de „elicopter terorist” asupra unora dintre aeronavele aviației noastre militare. Unii mai cred și azi că au văzut cu ochii lor asemenea aparate de zbor teroriste cînd, de fapt, ceea ce au observat ei nu a fost altceva decît un elicopter sau avion românesc. Pentru zburătorii noștri fiecare misiune era, realmente, un risc de a fi considerați „teroriști” de unele unități și subunități ale armatei noastre și de a fi întîmpinați cu un foc necruțător. De altfel, adesea confuzia nu era chiar întîmplătoare, ci semănată dinadins de adevăratele forțe teroriste, inclusiv prin sistemul de transmisiuni, care era interceptat, controlat permanent și „intoxicat” cu numeroase informații false, cu ordine și rapoarte contradictorii, derutante.

Iată doar un caz de acest gen, trăit de echipajul elicopterului I.A.R.-330 comandat de maiorul Vasile Găpu. Misiunea sa de luptă, la care ne vom referi, a început în ziua de 24.12.1989, orele 13.30, și consta în transportarea de armament și muniție pentru personalul aflat în paza și apărarea platformelor de foraj marin FORTUNA, ORIZONT și PROMETEU. De la aerodrom s-au deplasat inițial pînă la o unitate militară din Constanța, unde trebuiau să încarce armamentul și muniția ce urmau să fie transportate la platformele marine. Au avut asigurare aeriană efectuată de o celulă de avioane de vînătoare numai la ducere și pe o porțiune li-

mitată din traiect. Încă de la aterizarea pe terenul de lângă unitatea de la care aveau de ridicat armamentul și muniția, le-a fost dat să audă de la locotenent-colonelul Simion Roșu, care i-a întâmpinat, o veste mai mult decât șocantă. Cu puțin timp înainte, unitatea fusese anunțată că pentru transportul muniției la platforme vor veni trei elicoptere de culoare albă și li s-a cerut să deschidă focul asupra oricărui elicopter de altă culoare ce s-ar apropia de unitate. Nu s-a deschis focul, întrucât s-a crezut că mai sînt două elicoptere ce vin eşalonate în distanță. În privința culorii au ezitat să o considere ca fiind decisivă, știind că și elicopterele ce deserveau PETROMAR-ul erau, la fel ca și elicopterul ce venea, de culoare portocalie.

Nici după asta peripecțiile nu au fost mai mici. Zborul spre prima platformă de foraj a decurs normal pînă ce au fost interceptați de celula de avioane de vînătoare. Dar, chiar în momentul interceptării, pe frecvența de luptă a aeronavelor a intervenit o voce necunoscută care i-a anunțat pe piloții celei de vînătoare că „elicopterul ce trebuie protejat este de culoare albă, nu portocalie!” Auzind această stranie „precizare”, maiorul Gășu a intervenit: „Sînt elicopterul de culoare portocalie pentru intervenții și salvare al PETROMAR-ului. Repet, de culoare portocalie, nu albă!” La care, unul dintre piloții celei de vînătoare — a fost și o șansă aproape incredibilă — a recunoscut vocea comandantului de echipaj (fuseseră cîndva colegi) și i-a răspuns: „Da, știu cine ești! Vezi-ți mai departe de drum!”

Zborul a continuat aparent normal pînă la platforma de foraj, dar, datorită brulajului intens, echipajul nu a reușit să ia legătura cu conducătorul de zbor de pe platforma de foraj marin. La aterizare pe platforma FORTUNA, conducătorul de zbor de acolo, maiorul Marian Munteanu, avea să le aducă la cunoștință, din nou, o știre mai mult decât derutantă: cu puțin înaintea aterizării, a primit un apel telefonic de la un oarecare QVH, cum că elicopterul ce trebuie să ajungă la el este de culoare albă și poartă numărul de înmatriculare „N” (nota noastră: nu este cazul să concretizăm, dar precizăm, numărul indicat era altul decît cel pe care îl avea în realitate elicopterul respectiv). Li se cerea, totodată, celor de pe platformă să deschidă focul asupra oricărui alt elicopter diferit la culoare și la număr de înmatriculare. Și de această dată echipajul a fost, într-un fel, norocos și a avut o șansă nesperată: armamentul cu care trebuia să se tragă asupra lui nu se afla pe platformă, ci abia atunci era adus chiar de elicopter.

Nici la întoarcere peripecțiile n-au fost mai puține. La apropierea de țarm, asupra elicopterului s-a deschis foc dintr-un bloc din zona Faleză-Nord și din zona „Brotăcel”. Noroc că, din precauție, echipajul elicopterului a fost prevăzător și a luat, din timp, înălțimea corespunzătoare pentru a nu fi expus tirului efectuat cu armament ușor. A aterizat la unitatea de unde luase armamentul și muniția pentru a-l lăsa pe delegatul ce le distribuise la platformele marine, apoi a decolat și a luat înălțime, la peste 600 de metri; hotărîre salutară, deoarece în alte două locuri pe traseul spre unitate asupra elicopterului s-a executat foc de către forțele teroriste.

Rețele de radionavigație misterioase

Nu vom mai intra în detalii asupra situațiilor în care teroriștii au încercat să se interpună în rețelele de radionavigație ale aviației noastre militare. Vom supune însă atenției cititorilor o altă fațetă a diversivității, nu mai puțin subtilă și derutantă. Să redăm, lată, doar cîteva frînturi dintr-o stenogramă a unor convorbiri dintre cele mai misterioase, interceptate în perioada 22—25 decembrie 1989, într-o bandă de frecvență apropiată celor folosite de turnurile de control ale aeroporturilor și care păreau a fi recepționate de la niște aeronave ce evolau în spațiul nostru aerian. Convorbirile erau purtate în mai multe limbi, preponderent în engleză (cu un pronunțat accent arab), dar și în turcă, bulgară, sîrbă, italiană și română. Vom reda doar o parte dintre aceste convorbiri cînd date, lăsînd la latitudinea cititorilor riscul de a desprinde concluziile. Fiindcă, trebuie să recunoaștem, este nevoie de o apreciabilă doză de imaginație. Și nu numai de imaginație, ci și de trecut pragul unei anume întrebări: Cît este real și cît ireal, dîncolo de aceste convorbiri interceptate din eter? Ne aflăm oare în fața unei pure acțiuni de diversivitate, menite să acrediteze, și pe această cale, ideea că în spațiul aerian al țării se desfășura o „operație aeriană de invazie” sau, într-adevăr, acele elicoptere sau ce or fi fost nu erau chiar niște simple ficțiuni? Tocmai de aceea, pentru început, ne vom mărgini să reproducem cîteva din acele convorbiri, menționînd data, ora și textele respective, în original și traduse:

- 22.12 1989 20.13 — „Get something ready”
(Pregătește ceva)...
- 22.12 1989 20.33 — „Approaching...” (Apropiere...)
- 22.12 1989 20.39 — „Buras” (Sînt aici — în limba turcă)
- 22.12 1989 21.40 — „4670, direct...” (4670, direct...)
- 23.12 1989 21.45 — „13 202, destination”
(13 202, destinație)
- 23.12 1989 21.50 — „310, in course 21” (310, în curs 21)
- 23.12 1989 21.55 — „310, OK, We proceed 20 for Al...” (310, este în ordine, continuăm 20 spre Al...)
- 23.12 1989 22.10 — „I'll call you back” (Te chem eu din nou)
- 23.12 1989 22.12 — „What is to do?” (Ce este de făcut?)
- 23.12 1989 22.17 — „O.K. I'm not worrying”
(Este în ordine. Nu-mi fac griji)

- 23.12 1989 22.20 — „4315, back to frequency” (4315, revino pe frecvență)
- 23.12 1989 22.22 — „4633, turn 356” (4633, întoarce pe 356)
- 23.12 1989 22.23 — „Too close, 4332” (Prea strâns, 4332)
- 23.12 1989 22.24 — „Flight at 2044” (Zbor la 2044)...
- 23.12 1989 22.30 — „Runway 5310” (Pista 5310)
- 23.12 1989 22.31 — „Șu anda Bulgaristan'a gidiyoruz” (În clipa asta ne îndreptăm spre Bulgaria — în limba turcă)
- 23.12 1989 22.42 — „139, control” (139, control)
- 23.12 1989 22.45 — „128, we see you over head” (128, te vedem deasupra capului)...

Din motive de spațiu, nu vom transcrie mai departe celelalte „secvențe” pe care le avem înregistrate din aceste convorbiri. Ne mărginim doar să mai adăugăm, că și în ziua următoare ele au continuat intens. Într-un limbaj la fel de laconic. Specific până unor echipaje temeinic instruite, formate din adevărați profesioniști. Se comunicau reciproc altitudini de zbor, poziții și repere (codificate) atinse. Se marcau atacuri la anumite obiective. Poate nu ar fi lipsit de interes să mai adăugăm, la cele deja reproduse, încă doar câteva din ziua următoare: „Bună dimineața, 350!”, „Comunică-ți poziția, 350!”, „Direcția Colentina ZF”, „Merg drept”, „Îndreaptă-te spre KO5!”, „350 și 505 au fost pe Colentina”, „K 33, îndreaptă-te spre Istanbul!”, „Ne îndreptăm spre Istanbul”, „Reflecție spre Istanbul!”...

Pe timpul acțiunilor, care durau uneori mai multe ore, indicativele se repetau. Se putea deduce care este indicativul ce coordona activitatea și prin faptul că, periodic, o „bază” executa apelul celorlalte indicative.

Nu ne vom hazarda să facem cine știe ce supoziții pe marginea înțelegerii acestor convorbiri. Probabil că transmiterea în eter a acestor mesaje — unele în clar, în diverse limbi străine, iar altele codificate — nu constituia altceva decât o simplă acțiune de diversion. Ceea ce este însă curios rămâne faptul că, și în acest caz, funcționarea respectivei rețele radio de „conducere și cooperare” a acelor aeronave se corela, într-un fel, și cu datele rezultate prin cercetarea de radiolocație a spațiului aerian de către trupele noastre de apărare antiaeriană a teritoriului. Totul părea a se integra într-o concepție foarte bine gândită și pusă la punct. Ba mai mult decât atât, chiar adaptată, pe parcurs, mersului acțiunilor ce se desfășurau. Astfel, când, pe data de 23 decembrie, s-a executat de către o subunitate specializată a armatei bruieră respectivelor rețele, acestea și-au comutat imediat lucrul pe alte frecvențe; de asemenea, în final, când din convorbiri se subînțelegea că s-a dispus „retragerea” aeronavelor spre „bazele” de unde au venit, când echipajele își urau reciproc drum bun și își precizau traiectele de zbor, s-a constatat din nou că „scenariul” defluirii avea să fie „confirmat” și de evoluția situației aeriene de pe ecranele radiolocoatoarelor și de pe planșetele

punctelor de comandă. Practic, dispariția semnalelor radioelectronice ale țintelor aeriene de pe ecrane a coincis cu încetarea convorbirilor recepționate de la acele rețele misterioase.

• • •

Sintem, așadar, încă o dată, îndreptățiti să afirmăm că, în zilele și nopțile dramatice ale Revoluției populare din decembrie 1989, apărătorii spațiului aerian al țării s-au confruntat cu un inamic deosebit de perfid și de abil, dotat cu un arsenal de mijloace ultramoderne dintre cele mai sofisticate, care a acționat după un plan, dinainte elaborat și minuțios-pus la punct, de desfășurare a unei vaste diversioni psihologice și radioelectronice, sub paravanul căreia se vizau, probabil, următoarele obiective principale:

- blocarea din aer a aerodromurilor și aeroporturilor de pe teritoriul țării, concomitent cu declanșarea asupra acestora a unor acțiuni terestre, circulare, cu ajutorul unor grupuri de diversioni și elemente teroriste dispunând de armament și alte mijloace de luptă dintre cele mai perfecționate;

- anihilarea efectivelor aflate în cazărmi, prin acțiuni terestre sistematice, din mai multe direcții, cu relativ puține, dar foarte bine pregătite elemente pentru ducerea luptei teroriste, în special pe timp de noapte (având în acest scop și un armament adecvat, cu sisteme optice de ochire pe timp de noapte de înaltă precizie);

- dezorganizarea conducerii forțelor și mijloacelor noastre prin interceptarea sistemului de comandă și informare, precum și folosirea acestuia pentru acțiuni de dezinformare.

În vederea atingerii acestor obiective mai importante, inamicul a procedat la crearea în spațiul aerian al țării a unor situații deosebit de complexe — care simulau, după un plan prestabilit și adaptat pe parcurs, o „operație aeriană de invazie” — prin folosirea unor baloane și sonde tip meteo având atașate reflectoare poliedrice, rachete miniaturale și alte dispozitive cu autopropulsie sau telecomandate, capcane de radiolocație etc., de creare a unor ținte aeriene false, precum și cu aparatură de imitare radioelectrică pe ecranele stațiilor de radiolocație a semnalelor țintelor aeriene.

Totul se desfășura după un „scenariu” conceput și pus în aplicare de niște adevărați maeștri în materie de război psihologic și radioelectric, acțiunile fiind riguros corelate în timp și spațiu, atât aerian, cât și terestru, precum și din punctul de vedere al succesiunii operațiunilor concrete de dezinformare și inducere în eroare. Dincolo de acest vădit profesionalism al „autorilor”, „regizorilor” și executorilor acestui diabolic plan al diversionii, oricine își putea da seama că ei au beneficiat — nu știm de unde și cum (!!) — de o minuțioasă și exactă cunoaștere a dispozitivelor de luptă ale trupelor noastre, a înzestrării, caracte-

■ Locotenent-colonel ALEXANDRU BODEA

(continuare în pag. 25)

Ajunsesem acolo unde pereții de piatră și avalanșele aveau sclipirea argintului. Și iată, fără veste, în dimineața zilei de 21 martie 1989, într-una din galeriile viitoarei hidrocentrale s-a produs un eveniment geologic neobișnuit. „Plămînul muntelui e de vină”, a zis căreva. Un uruit surd, apoi un suflu puternic a măturat totul în cale. Muncitorii s-au adăpostit și în cele din urmă s-au precipitat spre ieșire. În inima muntelui, la celălalt capăt al galeriei, a rămas captiv soldatul Alexandru Cristian Ioniță. Echipa de intervenție, constituită urgent, a constatat surparea galeriei pe o distanță apreciată la 20-30 metri. S-au lansat ipoteze, s-au făcut supoziții. Toți înclinau să creadă că rămăsese o porțiune intactă, ca un fund de sac, unde se refugiase Ioniță. De pe un șantier din apropiere au sosit, în cel mai scurt timp, cîțiva ofițeri de căi ferate, specialiști în lucrări de minerit: locotenent-colonelul Nae Balaci, căpitanul Gheorghe Săbăduș, maiorul Alexandru Mustea etc. Aveau experiență, entuziasm și ambiție; subunitățile de căi ferate construiseră numai pe linia subcarpatică Rîmnicu Vîlcea - Tirgu Jiu (obiectiv complex, ce traversează o zonă din cale-afară de frîmîntată) tuneluri în lungime totală de 4000 metri, înălțaseră poduri magistrale peste Argeș și Olt, viaducte de peste 50 de metri.

Ofițerii au fost incluși imediat în echipa de salvare. Li s-au pus la dispoziție materiale, scule, utilaje. Situația nu era deloc încurajatoare. Deblocarea galeriei cerea un volum prea mare de lucrări pentru ca timpul să mai poată fi considerat operativ: Se impunea o soluție radicală și oamenii au început să caute cu febrilitate. Studiind planul galeriei, căpitanului Gheorghe Săbăduș i-a venit o idee. Să fie introdusă orizontal, prin mijlocul masei de roci prăbușite, o țevă cu diametrul de circa un metru din interiorul căreia să fie degajat progresiv pămîntul cu ajutorul unei foreze, iar în golul creat să fie mereu deplasat înainte tubul de oțel... Pusă în practică, propunerea și-a dovedit viabilitatea.

Timpul se scurgea greu, oamenii lucrau încordat. Cealul fierbinte, mîncarea erau aduse direct în galerie. Nimeni nu-și putea permite o clipă de răgaz. Se vorbea puțin, în șoaptă. Gîndurile nerostite roiau în jurul aceluiași întrebări și presupunerii: O fi avînd aer suficient? Nu-i cumva rănit? Dacă sînt gaze nocive? Să nu-l biruie frigul, foamea, izolarea... În sectorul avariei stîncă era foarte dură, un calcar semănînd cu marmura. Bucățile de piatră incasabile, fărîmăturile dădeau mult de furcă. Intervenția devenise o încheștare și o pîndă continuă. Lupta cu apa și roca cerea oameni căliți și-i avea. Uneori din pereți ploua cu găleata, singura protecție constituind-o mantalele de cauciuc. Fiecare secundă hotăra victoria apei sau victoria minerilor.

În seara zilei de 21 martie, tubul metalic înaintase patru metri. „Cam puțin!”, a fost părerea tehnicianului Nicolae Imir, nemulțumit de ritmul de lucru, și eforturile s-au întezit peste noapte. La un moment dat, sapa forezei s-a blocat. În aerul rece, rarefiat, aproape că nu mai respira nimeni. Mînați de o inepuizabilă energie tinerească, au hotărît să forțeze și obstacolul a cedat. În acest ritm au lucrat 48 de ore. Fuseseră străpuși 20 de metri de galerie. Specialiștii considerau că „dopul” rezultat din prăbușire nu putea fi mult mai mare. Această ipoteză a avut darul să-i însuflețească din nou, cota speranței atingînd iarăși un maxim.

Căpitanul Gheorghe Săbăduș nu închisese un ochi, dar nu putea fi convins să se odihnească. De la declanșarea alarmei în galerie trecuseră trei zile și două nopți. Afară vremea se schimbaseră în rău. Viscoale, curgea de sus cu nemiluita, troienele creșteau, vîntul urla năprasnic, peisajul înconjurător, măreț, de o frumusețe dură, devenise apăsător. Și cerul, și aerul, și pădurea, totul gemea, striga sub viforul cumplit. În galerie, ofițerii, soldații și minerii munceau cu spor, respirînd aerul umed, îndeplinind o misiune cu neprevăzut și cu dificultăți, cu capcane viclene, care cerea curaj și dexteritate, încredere și voință. Nici unul dintre ei nu și-a pierdut o clipă cumpătul, dovedind că eroismul poate fi o treabă ca oricare alta atunci cînd cuvîntul de ordine îl reprezintă salvarea unei vieți.

În cea de-a treia zi, tubul de oțel, împins de ostași, a lunecat în gol. De la celălalt capăt a răzbit o geană de lumină de parcă ar fi fost străpuns întreg muntele! Pe ofițeri și mineri i-au trecut fiori de neliniște. „E cineva acolo?”, a strigat de la gura tubului un ofițer. „Aici e soldatul Ioniță!”. „Trăiești?” „Trăiesc. Vă așteptam, eram sigur c-o să veniți...”, a răspuns el, copleșit de emoție. Căpitanul Săbăduș a pătruns în tubul de oțel și s-a tîrît pînă la celălalt capăt pentru a-l scoate pe Alexandru Cristian Ioniță din galeria blocată. Mai tîrziu s-a constatat că firul electric rămăsese intact, iar un bec luminase în permanență fundul galeriei. Decizia ca alimentarea cu energie să nu fie întreruptă s-a dovedit salutară. Lumina i-a fost un prieten apropiat, un sprijin și o nădejde.

Ioniță avea barba lungă și deasă, arăta puțin palid, dar supraviețuise cu însuflețire în captivitatea muntelui, încredințat că se va întreprinde tot ce-i omenește posibil pentru salvarea lui. La lumina zilei, soldatul Ioniță s-a așezat pe un colț de stîncă și în privirile sale blînde și vii muntele de sub ninsoare a prins întruchiparea unui colț de răi.

Se făcuse dimineața cînd, săltînd peste nămeți, am ieșit din împărăția pădurilor de brad și de molid. Pe vale, zăpada era mai puțin iabărășă, părea o mare încremenită, un tablou de iarnă cuminte și sfătoasă.

CU PREȚUL VIEȚII

Undeva, pe malul Jiului, la patru kilometri de Petroșani, o ceată de copii își găsiseră de joacă. Băieții aruncau cu pietre în obiectele plutitoare din albia râului. În urma ploilor torențiale, apele învolburate ale Jiului, grele de sedimente, veneau amenințătoare. Cărau din amonte, de-a valma, rădăcini, arbori tineri smulși din pământ, stâlpi și garduri. Cel mai înalt dintre copii, în vîrstă de nouă ani, trimitea pietrele la pîntă cu o ușurință surprinzătoare. Larma stîrnită de grupul gălăgios se răspîndea pînă hăt-depart. Era o zi ca o sărbătoare. După rafalele de ploale, în lunca Jiului se simțea un miros pătrunzător de flori sălbătice, de fin cosit, de pământ reavăn. Curînd, plictiseala puse capăt jocului cu pietre, cîștigat de băiatul cel mai răsărit, strigat de toți Alexandru. Era privit cu admirație. Obrajii lui colorați trădau, deopotrivă, emoția și efortul. Mîndria de a fi cel mai bun trezi în el un avînt fără margini. Și în mintea lui Alexandru încoțî atunci o idee funestă. O să le arate el cu adevărat ce poate!

În apropiere, peste râul Jiu, se profila silueta impunătoare a unei pasarele metalice, la ora aceea pustie. Dincoace de pasarelă traversa râul, la o înălțime apreciabilă, o conductă. Planul lui Alexandru era următorul: să se cațere pe piciorul vertical al conductei, apoi să se deplaseze în echilibru de-a lungul ei, peste râul Jiu, pînă la malul opus. Cînd își rosti gîndul cu voce tare, luminilele din ochii prietenilor de joacă se aprinseră brusc. Toți îl priveau cu gura căscată, muți de uimire, incapabili să-l înțeleagă imprudența și să-l oprească. Conducta lunecoasă, suprafața redusă de sprijin, unda vijelioasă a râului care crescuse în matcă pînă la cota de alarmă reprezentau tot ațitea avertismente grave, ignorate de vîrsta și nepriceperea lor.

Cu chiu, cu vai, Alexandru ajunsese pe la jumătatea

conductei, tot mai înfricoșat de apele ce se rostogoleau dedesubt. La un capăt al pasarelei metalice, situate paralel cu conducta, tocmai apăruse o subunitate de militari. Ostașii lucrau pe un șantier din preajmă. Soldatul Constantin Costache, un tînr bine clădit, ca un trunchi de gorun viguros, a fost primul care a observat băiatul. Pe șantier, soldatul Costache se dovedise un om harnic, întreprinzător. Avea el și o mare dragoste pentru cel mic. Deseori se oprea cu duloșie în mijlocul lor și-l iscodea ba de una, ba de alta.

Strigătul copilului înghițit de vîrtejul apelor l-a săgetat inima. Nu era timp de pierdut. Datoria vibra în ființa lui ca o chemare solemnă. Și-a scos rapid actele din buzunar, a lăsat casca pe pod și, fără a socoti nemăratele primejdiilor, a sărit în apa Jiului, murmurînd: „Viața copilului...” A sărit îmbrăcat, cu vesta de protecție pe el, așa cum l-a prins clipa dramatică. Înotînd volnicește, s-a repezit ca un uliu, a reușit să-l prindă pe băiat de braț și s-au îndreptat către mal. Într-o luptă crîncenă cu vîitura, pentru a se feri din calea rădăcinilor transformate de curent în adevărate proiectile. Mai avea cîțiva metri pînă la mal, dar sforțarea îl secătuse. Colegul său, soldatul Cătălin Tudose, a intuit pe dată impasul și s-a aruncat în ajutorul celor doi, reușind să-l prindă zdravăn pe băiat. În acel moment neprevăzutul și-a dat nemilos sentința. Lovit de un buștean, soldatul Constantin Costache a dispărut în hăul întunecos. Salvînd, cu prețul vieții, copilul aventurat într-o joacă nesăbuită.

● CONSTANTIN STRUNĂ

DOSARE
încă
NEELUCIDATE
(urmare din pag. 23)

risticilor tehnico-tactice ale armamentului și tehnici de luptă din dotare, a sistemului de transmiteri etc.

Se poate aprecia, fără a greși, că forțele ostile Revoluției populare din decembrie anul trecut aveau împotriva armatei noastre toate atuurile accesului la secretele militare și de stat — consecință netastă a politicii duse de tiranicul regim ceaușist de subminare, umilire și aservire a organismului militar al țării, de supraveghere diabolică cu ajutorul organelor represive ale securității, ceea ce ne îndreptățește să afirmăm că oștirea noastră s-a confruntat cu una dintre cele mai grele situații din cîte i-a fost dat să cunoască în întreaga sa istorie. Faptul de a fi depășit acele momente dramatice, asigurînd cîștigarea și consolidarea victoriei Revoluției, ilustrează, cu o puterinică forță de simbol, competența și măiestria profesională a militarilor, admirabilul spirit patriotic al Armatei Române, atașamentul ei total față de idealurile și interesele supreme ale propriului popor.

SFATURI DE SUPRAVIETUIRE ÎN CONDIȚII DEOSEBITE

Nu de puține ori, anumite categorii de luptători (transmisioniști, vânători de munte, cercetași) trebuie să facă față unor situații grele, avînd de îndeplinit misiuni în condiții de izolare în locuri retrase, singuratic, pe virful unor masivi muntoși, în deltă sau la marginea unor cîmpii și păduri etc. Pentru cazul cînd, din anumite motive (viscol puternic, ceață deasă, deteriorarea aparaturii radio, răniri cu imposibilitate de deplasare, boli acute etc.), soldatul nu poate părăsi locul în care se află, îi oferim cîteva sfaturi care îl pot ajuta să supraviețuiască și, totodată, să-și îndeplinească misiunea.

Izolată în munți

Este foarte important ca soldatul ce primește misiuni în zona de munte să fie bine antrenat fizic și să cunoască cît mai mult din „secretele” muntelui. Rămînînd izolat și fără hrana care n-a putut sosi, sau n-a putut el ajunge la locul unde ar fi trebuit s-o primească, soldatul trebuie să se hrănească. Cu ce? Apă n-are, deoarece și-a pierdut bidonul care s-a rostogolit într-o prăpastie. N-are nici măcar banalii pesmeți sau dulciuri. Nu este deloc plăcut, dar se pot găsi soluții.

● **Primăvara.** În apropierea golurilor alpine nu există piraie, dar zăpada încă nu s-a topit. Prin unele crăpături de stînci poate fi găsită zăpadă pînă în lunile mai-iunie. Se înlătură stratul mai prăfuit și se consumă zăpada curată în loc de apă.

● De mîncare nu prea este, doar cîteva muguri de brad care, deși au gustul amarui, țin și de foame, prevenind în același timp guturaiul și răcelile. Pe sub jnepeni mai puteți găsi tufe pitice de afin, pe care s-au păstrat boboșele uscate și stafidite ale acestui fruct aromat și plăcut. Cei pricepuți în ale vînașilor s-ar putea descurca cu vînat mic.

● Dacă simțiți dureri abdominale sau crampe, mestecați două-trei fructe de jnepeni sau ienupăr, frunze uscate de mur sau zmeur, care calmează durerile de stomac și, pînă una alta, țin de foame. Este indicat să vă retrageți spre văi. Pe firul apei veți întîlni mesteceni ai căror muguri sînt de asemenea comestibili. În unele locuri puteți găsi și primele tufe de măcrișul ienupărului sau untisor, ambele bune de mîncat.

● **Vara,** situația celui izolat este cu mult mai

ușoară. Din iunie pînă în septembrie, golurile alpine din munții noștri sînt împinzite de afinșuri încărcate de fructe. Pe la începutul lui august se coc zmeura și coacăzul de munte, iar la începutul lui septembrie, murele. Dacă lipsește apa, se vor căuta locurile mai umede (aici cresc din belșug mușchii și plante înalte). Se va încerca găsirea apei dislocînd bolovani sau bucăți de grohotiș pe locurile foarte înclinate. De multe ori, aici se găsesc izvoare cu o apă foarte bună.

De obicei pășunile alpine sînt populate, de primăvara pînă după Sfînta Marie Mică, cu turme de oi și de vite, așa încît hrana se poate completa cu o masă la stîna.

● Pentru durerile de picioare, roșături și chiar infecții purulente puteți folosi frunza de pătlagină, aplicată direct pe rană. ● Noaptea, în piraiele de munte puteți prinde, vara, la lumina lanternei, raci ce zac adormiți pe sub răgălii sau mrețe. Cum pescuitul nu dă totdeauna rezultate, un vînat mai serios, ieșure spre exemplu, ar putea fi de mare folos. Focul pentru prepararea hranei (pește fript, melci fierți, carne de vinat) se face sub o țesătură de stîncă, într-un loc ferit, lîngă apă eventual. ● În cazul unei rănii sîngerînde, aceasta va fi spălată cu apă curată. În situația în care lipsește și trusa sanitară proprie, peste rana curățită se va lipi o frunză curată de pătlagină (limba-oii) sau brusture (lipan), după care se pansează improvizat cu o fișie de pînă din îmbrăcăminte (cămășă, maieu, fular etc.). O hemoragie puternică la mînă sau picior se va opri apăsînd rana cu o batistă curată sau legînd strîns deasupra rănii, slăbind însă cîte puțin legătura, așa încît să nu se cangreneze membrul rănit.

● Pentru febră mestecați cîteva flori de cimbrisor de cîmp sau flori și frunze de coada șoricelului. În cazul în care vă puteți face un ceai din aceste plante, beți și faceți gargară de mai multe ori pe zi.

● Nu consumați apa din locuri stătute. ● Nu vă culcați, vara, pe iezpezi de piatră în locuri însoțite, deoarece există pericolul să fiți mușcați de reptile veninoase. În cazul unei mușcături de șarpe sugeți de cîteva ori rana și aruncați afară din gură lichidul, după care vă clătiți bine gura cu apă sau (de preferat) cu alcool. În acest caz, apropierea de oamenii este deosebit de necesară, deoarece aveți nevoie de ajutor medical de urgență. Este bine de știut că cel mai periculos șarpe veninos din țara noastră este vipera cu corn răspîndită în munții Banatului, Severinului, în Gorj, și în zona cetății Deva și a munților Orăștiei. Deosebit de periculoase sînt și năpîrcile, un șarpe nu prea lung, întunecat la culoare, care atacă violent mai ales dacă este călcat din greșală.

● **Iarna** nu plecați la drum fără chibrituri ascunse în mai multe locuri în îmbrăcăminte. În martie, cînd zilele sînt însoțite și prind a picura turturele cetinilor, să știți că în unele zone din munți se pot produce avalanșe. Aveți grijă să nu provocați zgomote mari. O împușcătură, de pildă, ar putea provoca o avalanșă. ● Cînd ați rămas complet izolat, important este în primul rînd să nu intrați în panică, oricare ar fi condițiile. Încrederea în propriile forțe, în camarazii care vor încerca, fiți încredințați, să facă tot ce e omenește posibil pentru a vă veni în ajutor, trebuie să vă fie sprijinul esențial în acele momente grele. Cu toate pericolele ei, această experiență va fi, fără îndoială, cea mai interesantă din toată perioada de ostășie.

■ MARIA ȘERBAN

OPULENȚEI ȘI AL ABUZURILOR

Inventarul

Revoluția din Decembrie 1989 din România a smuls măștile de pe chipurile tiranilor, așezându-i în piața publică în adevărata lor goliciune. 21 de palate s-au aflat la dispoziția dictatorului și a consoartei sale: Palatul Cotroceni, Palatul Snagov, Palatul Primăverii, Palatul Neptun, Castelul Peleş, Cazinoul din Sinaia etc. Acest inventar al opulenței trebuie completat cu numeroase vile, adevărate bijuterii ale culturii europene și mondiale, cu reședințele din cele 40 de județe, cu cabane, terenuri de vânătoare, flotila de aviație, flotila de nave, plaja personală, trenul prezidențial, colecțiile de timbre rare, de arme vechi, de ceramică și antichități. Toate furate, cu o rapacitate și o abilitate fără pereche, cu o sete nemăsurată de înavuțire din munca poporului. Toate aflate la dispoziția familiei faraonice și a camarilei de lux.

1. PALATUL SECRET DINTRE BRAZI

În „Complexul Postăvarul” din Predeal, înconjurat cu un gard uriaș, prevăzut cu gherete de pază din 50 în 50 de metri, se detașează Vila „Postăvarul” cu trei nivele. În holul somptuos atrage atenția un lampadar pirolgravat, kitsch autentic, alăturat unei superbe vase chinezești de înălțimea unui om. Calendarul din „birouașul” bilbliutului a încremenit deschis la acel 22 Decembrie izbăvitor, telefonul pentru teleconferință este tras în furnir de nuc, iar pe butoane scrie modul cum se folosesc. În biblioteca din esență scumpă, destinul absurd a adunat, pe același raft, volume din „Grand Larousse”, poezi francezi și români, operele complete ale lui Marx, Engels, Lenin și... Ceașescul! Filele sînt netăiate, cărțile nefiind atinse niciodată. Sufrageria cît toate zilele are un șemineu din marmură, vitrine ticsite cu porțelanuri extrafine (așezate pe macrameuril), cu argintărie englezească și Gallé-uri veritabile. Un „Grundig de Luxe” clipește mat în lumina filtrată de draperiile grele. Benzile magnetice sînt pline de muzică de petrecere și romanțe. În micul birou din apropiere, care a aparținut aghiotorantului, se găsesc de-a valma: creioane elvețiene „Carar d'ache”, capsatoare americane, cerneală „Parker”, un casetofon „Saba-Mobii”, casete video, un serviciu „Royal Worcester” etc.

La ultimul etaj sînt dormitoarele cu paturi cu baldachin pentru „numărul 1” și „numărul 2”, pentru Zoe, Nicu și Valentin. Peste tot — rafturi încărcate cu îmbrăcăminte, halate, costume de schi, cosmetice străine, maldăre de papuci de casă, adidași, ghete de baschet, așternuturi din mătase naturală sau damasc (schimbate zilnic, indiferent de prezența înalțelor personaje), nelipsite telefoane operative și cutiile de table. Cei doi tirani n-au mai trecut pe aici de 3—4 ani, însă venea foarte des Zoe, urmată de o trupă de admiratori.

2. PE VÎRF DE MUNTĂ: HELIOPORT, PISCINĂ, POPICĂRIE

Tot în „Complexul Postăvarul”, reședința regească a ceașeștilor, păzită cu strășnicie de 25 de ani, se găsește și Vila „Izvorul”, fostă „Moghioroș”, cu parter și etaj. Faimoasele ședințe de ceșeș de aici se transmiteau pe timpul verii, cînd Bucureștiul devenea un etalon al poluării. Spațiul nu ne îngăduie să descriem în detaliu comorile luate cu japca din diferitele colecții și expuse în aceste interioare ca la bălci: goblenuri de la 1700, ceramică de la 1800, picturi de Grigorescu, Tonitza, Andreescu, Gheată. La doi pași de vilă îți ia ochii piscina intimă, plasată într-un cadru natural feeric, cu o suprafață imensă, de culoare bleu. Nu departe, apare dintre brazi helioportul, un platou larg, semnalizat în colțuri cu lămpi galbene și verzi. Vrînd-nevrînd, privirea se fixează

apoi asupra plantațiilor de căpșuni și zmeură, a parcului care aduce cu o grădină suspendată din Babilon.

În același peisaj se înalță o a treia vilă din complex. O construcție în stil rustic sășesc, fostă proprietate a familiei Tilea. Acest mare diplomat român a avut un hobby: colecționarea de piese străvechi din casele țărănești ale sașilor. Interioarele vilei sînt impresionante. Se întîlnesc aici lăzi de zestre de mare valoare, cuptoare de lut căptușite cu faianță, uși de lemn împodobite cu picturi naive.

O popicărie ultramodernă completează parcul distracțiilor. Popicele de pe cele trei piste super-elegante sînt comandate electronic, la fel panourile de afișaj, masa de comandă, totul fiind de producție austriacă. În barul de vizavi te puteai răcori cu o bere „Pils” și puteai încerca precizia tacului la o masă de biliard ca-n filme. Dacă făceai parte din familie.

P.S. Catalog de coduri pentru vilele din Predeal ale nomenclaturii: „Porumbelul” (generalul Neagoe), „Albina” (Dăscălescu), „Barbu” (Nicu Ceaușescu), „Goga” (Valentin Ceaușescu), „Crivățul” (Banc), „Furnica” (Pană), „Ghiocelul” (Gere), „Frezia” (Oprea), „Silvia” (Bobu), „Sandoza” (Giosan), „Nasta” (D. Popescu) etc.

3. TRENUL BLINDAT

Trenul blindat al dictatorului este garat în incinta unei unități speciale. La început a fost trenul regal al Hohenzollernilor (care se gă-

sește și acum în perfectă stare de conservare), au urmat trenul lui Dej, automotoarele lui Bodnăraș și, în sfîrșit, trenul de aur ceaușist. Vagoanele fostului tren regal sînt fabricate începînd cu anul 1928 de *Officine meccaniche italiane* „Reggio Emilia” și de *Societa italiana „Ernesto Breola” per costruzioni meccaniche*. Pentru construcția trenului ceaușist, ultraeleganț și ultrasilentios, au fost alocate sute de milioane de lei. Furnizorii? Firme ca: *Rolls Royce* (motoare diesel pentru antrenarea generatoarelor care asigură autonomia energetică), *Motorola* (pentru aparatură sofisticată de transmisiuni), *Ideal Standard* (pentru instalații sanitare), *Beklawat Ciclone* (pentru geamuri și jaluzele), *Berkel Scharfen* (pentru mașinile de gătit cu microunde sau infraroșii) ș.a. Ultrafuncțional și de un lux exorbitant, deci, trenul prezidențial era compartimentat pe ranguri: *vagonul-dormitor I* (stil baroc francez, covoare lucrate manual, mochete și tapete fine, mobilă din lemn exotic, intarsii, geamuri cu jaluzele electronizate, uși de trecere comandate de fotocelule, instalații de climatizare și de aer condiționat), *vagonul-dormitor II* (altfel mobilat și dotat), *vagonul-sufragerie* (cu masă din lemn de piper, televizoare străine, măsute de jucat șah, popa-prostu, septic, instalații audiovizuale japoneze), *vagonul-bucătărie* (pentru cuplul dictatorial), *vagonul-restaurant de rangul II* (pentru primi și viceprimi-miniștri), *vagoanele de rangul III* (pentru medici, coafeze, manichiuriste, pedichiuriste, ospătari, bucătari și securiști). Șarona și Corbu aveau un compartiment special. Trenul oprea ori de cîte ori patrupelele dădeau semn că vor să-și facă nevoile. Ceaușeștii și camarila se îmbarcau în gara Băneasa și plecau la vînătoare, ceea ce, în limbajul gîngavului, însemna „activitate sportivă”. Mergeau în nordul Ardealului, la Balc, la Adam, în zona Sucevei, la Baraolt, în județul Covasna, la Huși etc.

Sumbra piramidă din deșertul dictaturii

4. MĂCEL LA CABANA DE VÎNĂTOARE

Pe terenul de vînătoare de la Reșca, județul Olt, domeniu pentru folosință pur personală, tiranul avea o cabană de vînătoare, numită și „cabană de odihnă” sau „casă țărănească”. Construcția include trei corpuri mari de clădire, o piscină în aer liber și poligonul de vînătoare, care se întinde pe zeci de hectare de pădure. Rezervația era înconjurată cu un gard de sîrmă și era păzită de un efectiv permanent. Vila este construită în stil oltenesc, din lemn masiv, sculptat. Numeroase șeminee întrețineau pe vreme rece, în toate încăperile, zi și noapte, o temperatură constantă de 20 de grade, deși dictatorul trecea pe la cabană o dată pe an.

Cînd apărea însă, masa era servită în tacîmuri de argint (marca *Christoffe*), mai puțin lacheii din suită care se mulțumeau cu furculițe de inox. Vara, locul preferat îl constituia chioșcul prevăzut cu o masă circulară, cu platur rotitor, ce aducea la gură cea mai bună bucătărie de vînat pregătite de o armată de bucătari. În apropiere se afla tribuna de unde însoțitorii puteau urmări performanțele „marelui vînător”, care trăgea cu arma cu lunetă în animalele dirijate spre vadul anume pregătite. Aici a ucis tiranul, într-o sîngură zi, 110 cerbi și ciute aflate în perioada boncăluțului. În vreme ce „savanta”, alde Postelnicu și Dincă, „Lina și Găina” îl încurajau cu aplauze grotestice. Odată, în Harghita, Todor Jivkov, bunul său „pretin”, a împușcat un cerb foarte bine cotoat. Tiranul a turbat și nimeni din suită n-a mai avut liniște pînă cînd, scormonindu-se pădurile țării, n-a fost găsit un cerb mai valoros, care a și fost ucis. Trofeul, „fără precedent” în cinegetica românească, a fost etalat într-un pavilion de la Complexul expozițional.

5. ABANOS, MAHON ȘI BAMBUS

Gîngavului din Scornicești și arțăgoasei lui consoarte le plăceau croazierele pe apă și bi-vuacurile din Delta cu ciorbe pescărești și pa-

Un paradis iluzoriu

saje de rațe. Pentru aceste captivante divertismente, în anul 1969 Șantierul Naval Oltenița a primit comanda executării navei prezidențiale „Mihai Viteazul”, cu un deplasament de 500 tdw, lungă de 64 m și lată de 11 m. Nava a costat, la nivelul anului 1971, cînd a fost lansată la apă, 40 de milioane de lei. Deoarece anual s-au executat tot soiul de modificări, la întreținerea ei s-au mai adăugat în timp încă 390 de milioane de lei. Călătoriile de agrement se încheiau mai întotdeauna la Uzlina, pe brațul Sfîntu Gheorghe, unde se încingeau chiolhanuri cărora li s-a dus buhul.

Acest vapor li s-a părut din ce în ce mai mic și, ca urmare, în anul 1979 a fost lansată comanda pentru construcția vasului „Mircea cel Mare”, un adevărat palat plutitor, care a costat peste 400 de milioane de lei, iar întreținerea încă 15—20 de milioane. S-a cerut ca sufrageria navei să aibă 350 m.p., totuși a rămas „numai” de 200 m.p., pentru că, tehnic, lucrul n-a fost posibil. Menționăm că pe Lacul Snagov plutea încă o flotilă de zece nave, de diferite dimensiuni, în valoare de milioane, aflate la dispoziția dictatorului în orice moment. Echipajele care au deservit această adevărată flotilă au trăit sub o teroare și o presiune nedescrisă. Peste tot în aceste nave frapau luxul exorbitant, prostul gust artistic și megalomania: bare inox și minere aurite, argintării, covoare persane manuale, tablouri de valoare, punți etajate, separeuri, biroul de lucru mare cît un teren de tenis, cu mobilă albă, interioarele conțin numai lemn de abanos, mahon și bambus. Cei doi cîini, ocrotiți de preapotentul general Neagoe, aveau un cabinet separat. Nava „Mircea cel Mare” a fost folosită o singură dată de dictator.

6. 40 DE TONE DE AUR

O persoană care a lucrat în grupul de transportatori de la Ministerul de Interne a însoțit în septembrie-octombrie 1980 două transporturi aeriene în Elveția. Cursele charter respective au transportat lingouri de aur: 25 de tone o dată, alte 15 tone a doua oară. Se impune ca guvernul român să acționeze în viitor mai susținut pentru recuperarea sumelor și aurului furat de tirani. Unii vorbesc de 400 de milioane de dolari, alții supralicitează pînă la valoarea de un miliard. Să nu uităm că la cei trei moștenitori ai tronului comunist s-au descoperit și carnete de economii C.E.C., avînd următoarele valori „modice”: Zoe — 1 450 000 lei; Valentin — 1 223 872 lei; Nicu — 1 223 873 lei. În total: 3 897 745 lei. Dar cîte zeci de milioane mai însumează distracțiile lor princiere și jocurile de noroc de la ruletele marilor cazinouri din lume, întreținerea lor regală, toate celelalte valori deturnate în scopuri personale?

7. CASTELUL REGAL — SECHESTRAT ȘI FERECAT

Ceașeștii n-au locuit nici o clipă în Castelul Peleş. El a fost doar „transformat în reședință unde să se poarte convorbiri cu înalte personalități”. Scurt istoric: din 1953 pînă în 1976 castelul a fost muzeu, respectîndu-se cît de cît dorința regelui Carol I, care a inaugurat palatul în anul 1883, acesta valorînd 14 milioane de franci elvețieni.

Din ordinul tiranilor s-au elaborat planuri privind transformarea dormitoarelor regale în dormitoare prezidențiale, astfel: Zoe în apartamentul ce a aparținut Elenei Văcărescu; Nicu în apartamentul regelui Mihai; pentru Valentin au fost rezervate odăile lui Ferdinand. S-au dispus alte numeroase lucrări cu caracter demolator. În fața unei atari perspective de distrugere a unuia dintre cele mai valoroase repere ale patrimoniului cultural național, cîțiva oameni, în frunte cu prof. Dan Popa, punîndu-și viața în pericol, au lansat legenda: pereții, grinzile, podeaua, lambriurile sînt cuprinse

de o ciupercă otrăvitoare — *Merullius lacrymans*! Alarmați, „savanta” și „cel mai iubit fiu” au lăsat totul baltă și au pus ochii pe Vila „Foișor”, pe care au îmbrăcat-o în aur, construind un Peleş în miniatură.

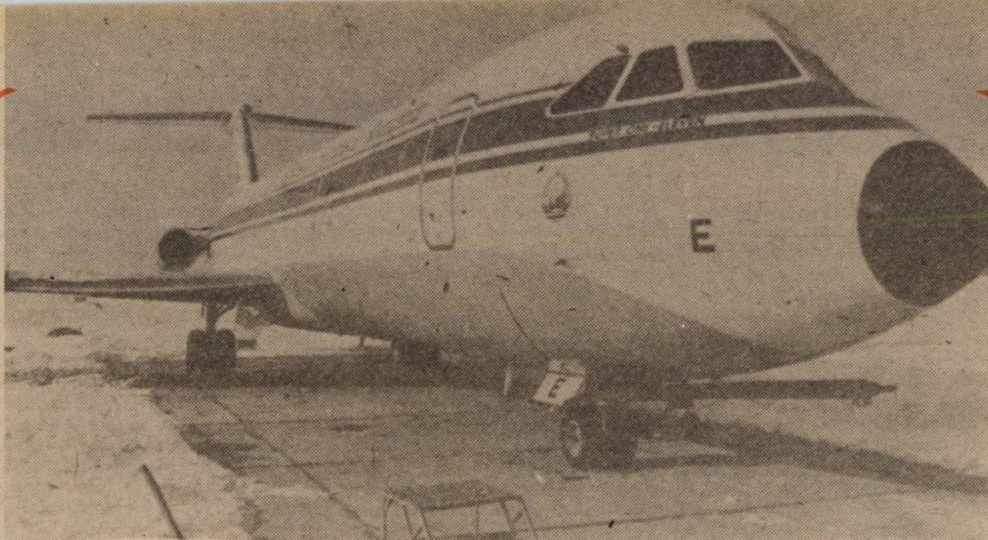
8. ESCADRILĂ SPECIALĂ

Aviația a avut și ea parte de „grija și atenția” dictatorului. Flotila specială, destinată folosinței particulare exclusive, era o unitate de aviație de transport înzestrată cu cele mai bune aparate de zbor și cu cei mai buni specialiști în domeniu. Ceașeștii aveau permanent la dispoziție două avioane *Boeing-707*, două *IL-18*, unul *ROMBAC 1-11*, patru elicoptere *Dauphin* și încă multe alte aeronave (elicoptere *Puma*, *MI-8* și *MI-17*) de însoțire.

Un avion *Boeing-707* are, în variantă obișnuită, 189 de locuri și costă în jur de 20 de milioane de dolari. Transformat și amenajat în concepția nababului scelerat, același tip de avion are doar cîteva locuri și este evaluat la peste 60 de milioane de dolari. Cel mai scump este sistemul de transmisiuni, ultrarapid și ultraeficient. Indiferent în ce punct al globului s-ar fi aflat, dictatorul putea stabili imediat legătura cu camarila din țară. Piloții militari, ași ai văzduhului, erau în permanență urmăriți, viața lor fiind un adevărat coșmar.

9. CAZINOUL

Cazinoul din Sinaia a fost folosit de opt ori în unsprezece ani. O scurtă întoarcere în timp ne amintește că această construcție a fost edificată între anii 1913—1914 de baronul De Marseille, ca proprietate a Eforiei spitalelor. Din 1978 încoace oamenii au fost împiedicați de un gard păzit de gărzi înarmate pînă-n dinți să se mai apropie de clădirea denumită impropriu „Palatul Consfătuirilor”. Reintroducerea Cazinoului în circuitul turistic poate aduce stațiunii Sinaia, așa cum se petrecea pînă în anul 1948, peste 80 la sută din venituri.

Uriașul avion prezidențial

10. CADOURI DE UN MILIARD

În anul 1974, dictatorul a găsit de cuviință să-și răsplătească consoarta oferindu-i o „modestă” casă de odihnă la Olănești. Zecile de încăperi, concepute anume pentru „savanta de renume mondial”, aveau o destinație precisă: cabinet medical, cu instalații străine pentru bronzarea prețiosului trup, bucătării echipate ca pe o cosmonavă, saloane de primire împăratești, dormitoare cu instalații de purificare continuă a aerului, biroul cu echipamente computerizate.

În anul 1987, „savanta” se hotărâște să fie la fel de atentă cu „geniul Carpaților” și decide, în secret, să construiască o „vilișoară” lipită de cea veche. La inaugurare, 13 august 1988, cadoul și surpriza nu l-au mulțumit pe deplin pe „tovarășul”. Heliportul, proiectat la 4,6 km de palat, era amplasat la hotarul satului Tisa (ca urmare a și fost demolat) și nu avea piste decât pentru două elicoptere (formația de pază unde ateriza?) etc.

Cele două palate din pădurea Olăneștilor, „Obiectivul special”, cum erau codificate, au fost ridicate cu cele mai scumpe și prețioase materiale „transferate” de la Casa republicii (unde nimic nu se mai contabiliza, datorită sumelor astronomice) sau comandate la cele mai mari firme din străinătate. De pildă, liftul (pentru două etaje) are interiorul tapizat cu pluș, în lemn de cireș, este prevăzut cu uși

duble, telefon și fotocelule. Frumusețea, numărul candelabrelor, aplicelor și plafonierelor este de domeniul fantasticului. Într-o singură sufragerie sînt peste 400 de becuri! Feroneria, ca și obiectele sanitare, poartă marca „Porcher. Sanitaire de prestige”. Pereții au finisajul cu email mat, iar parchetul este modelat în frasin, mahon și stejar. Draperiile și tapiseria sînt din mătase chinezească, cu fir de aur și strasuri. Cel mai ieftin covor costă în jur de 300 000 de lei. Cele mai multe sînt estimate între 600 000 și un milion! Cinematograful de la subsol are doar opt fotolii! Lîngă piscină există o incintă separată, cu o instalație de duș subacval, marca „ETH”. Ne oprim aici, nu înainte de a aminti serele cu banani, cu fel și fel de arbori exotici, grădina japoneză cu lampadare pitice și sisteme electronice de menținere a umidității și căldurii. Aceste comori fabuloase depășesc un miliard de lei și au fost păzite zi și noapte de 30—40 de oameni înarmați, ajutați de o tehnică de alarmare ultrasofisticată.

11. GRĂDINA BOTANICĂ — S.O.S.

Cine mai poate stabili exact data cînd s-a hotărît ca vechiul monument de artă din Dealul Cotrocenilor să treacă în imensul domeniu ceașist? Cert este că arhitectura n-a produs

satisfacție „capetelor luminate” și s-a dat ordin ca renovarea să se facă din temelii. Întreprinderile de comerț exterior „Carpați”, „Terra”, „Dunărea” s-au pus în mișcare și sutele de milioane de dolari au început să curgă. Marele și frumosul parc natural a fost îngrădit cu ziduri de cetate, arterele de circulație din zonă au fost blocate, iar renumita Grădină botanică din București a fost declarată zonă interzisă pentru public și i s-a pus gînd rău.

Mii de tone de marmură au fost cioplite în coloane și scări somptuoase, fabrici de mobilă, întreprinderi de textile și de cristale, de faianță și artizanat de lux au lucrat numai pentru dictatori. Planurile de modificare au fost schimbate de zeci de ori, arhitecții au luat drumul bejaniei pentru a scăpa de chinuri. Pereții palatului au fost decorați cu picturi semnate de Luchian, Aman, Grigorescu, Catargi, Verona, Gheată. Rafturile de lemn prețios au fost ticsite cu argintărie, porțelanuri, holurile au fost burdușite cu mobilă din patrimoniul regal aleasă pe sprinceană. La începutul anului 1986, reședința a fost terminată, oligofrenul aniversîndu-și aici ziua de naștere.

12. BREVETE COSMICE, NISIP DE COPACABANA...

Viața ireală de luxoasă a clanului ceaușist este cel mai bine reprezentată de Palatul de la Neptun, unde nu a călcat picior de muritor de rînd pînă la Revoluția din decembrie. Reședința de la mare era compusă din cinci vile: „Ghiocelul”, „Nufărul”, „Lotus”, „Trandafirul” și „Panseluța” legate, în subteran, cu o rețea de tunele.

În vegetația luxuriantă a rezervației strălucitoare ca niște perle piscina automatizată, heliodromul, lacul cu orgă de lumini computerizată, grădina amenajată în dulcele stil clasic, plaja personală, unde, după Cernobil, a fost adus nisip cu navele de pe coastele Braziliei, de la Copacabana. Sticla de la piscină, fabricată în străinătate, după brevete folosite la hublourile navelor cosmice, filtra numai un anumit tip de radiație solară. Jaluzelele de la ferestre erau orientate prin sisteme electronice, instalațiile de climatizare, de hidrogenare și oxigenare asigurau cel mai pur aer.

În vila prezidențială „Nufărul” s-a adunat toată sfidarea la adresa poporului român. Robinetele, țevăria, ramele de la oglinzi, trăgătoare de apă de la closet, toate sînt din argint masiv. Numai Cressus și-ar fi imaginat adunate la un loc: obiecte antice de neprețuit,

veioze aurite, porțelanuri renumite, servicii de argintărie aurită, peste 50 de televizoare color, statui de marmură de mari dimensiuni, crămă-bar pentru două persoane (cu vinotecă și rezerve masive de coniacuri franțuzești), săli de recuperare fizică și psihică, tablouri celebre luate din muzeele României la preț de 1 (un) leu bucatal, vase Gallé, vase din Extremul Orient, oglinzi venețiene, aparatură casnic fabricată în exclusivitate de firma „A.E.G.” etc. În biblioteci stau neatinsedite edițiile integrale din „Goethes Werke”, opere franțuzești și englezești cu cotoarele aurite. Pe fațada vilei „Nufărul” au fost așezate plăcuțe dintr-un material special ce-și împrumută culoarea de la lumina zilei, iar seara, devin fosforescente, creînd efecte optice speciale.

13. BUNCĂRUL DIN BÎRLOGUL AURIT

În bulevardul Primăverii din București se află palatul în care a trăit cel care a călcai în picioare voința de demnitate și libertate a unui întreg popor și a așezat, ca emblemă, pe un timp al rușinii, propriul său nume. Peste tot numai vase de aur și argint, chinezării, anti-chități, havuzuri din cea mai albă marmură, vase de jad, clanțe și robinete din aur masiv, geamuri din cel mai pur cristal, sculpturi în cristal masiv, alei placate cu marmură, sere în care cresc iarna pepeni, banane, ananas...

În subteran sînt numeroase tuneluri îmbrăcate în „ceramică blindată”, din care glonțul ricoșează, prevăzute cu locașuri automate de tragere, de unde mitralierele fixe se declanșează pe bază de fotocelule. Există și o ramificație de fugă care iese în lacul Floreasca, unde aștepta permanent, la adăpost, o motonavă rapidă. La depărtare de palat, într-un tunel lateral, este construit un adăpost antiatomic la mare adîncime, dotat cu un sistem ultramodern de comunicații audiovizuale, cu posturi automate de ripostă prin foc. Este o adevărată fortăreață, în care fostul dictator intenționa să locuiască numai în caz de război sau în timpul izbucnirii în țară a unor tensiuni politice. În încăperi speciale erau rezerve de alimente și apă, adăpostul are un sistem independent de canalizare și energie, bucătărie, dormitoare, încăperi pentru colaboratori apropiați ș.a.

■ Extrase din dosarul acuzării de
CONSTANTIN STRUNĂ

Deși știam că „dacă spui bancuri politice riști zece ani de pușcărie, iar dacă le ascuți riști cinci”, m-am decis acum aproape trei decenii să le transcriu, arborându-mi ca fragil și amăgitor scut de protecție preocupările mele de folclorist. Ca argument într-o eventuală confruntare, care nu s-a produs, am folosit metoda clasică a culegătorilor de folclor, adică am transcris tot felul de bancuri, fără nici o selecție, de la cele mai nevinovate pînă la cele triviale, unele de o vulgaritate limită. S-au adunat astfel, pe parcursul acestor ani, cîteva mii de asemenea producții. Mare parte din ele reprezintă forme ale rezistenței populare față de opresiune, nedreptate, prostie și incompetență, față de structurile odioase ale dictaturii din autodenumita „epocă de aur” („Cu ce ne plătim datoria externă? Vindem epoca de aur!”; „Știi că nu mai avem datorii externe? Vai de mine! Nici din astea nu mai avem!”). Reacții ale, bunului simț al maselor sub formă de dialog, scenetă, ghicitoare, basm, versificate, dar mai ales în proză, scurte, percutante, ele au constituit în anii de după ultimul război un fel de tir concentric și constant împotriva a tot ce era anormal, imitație servilă și dezvoltare improprie, pînă la nivel de coșmar, a unor forme de import, împotriva dogmelor („Care-i deosebirea dintre capitalism și socialism? În capitalism domnește legea exploataării omului de către om, iar în socialism e invers”) sau a analfabetismului celor care ne conduceau („Într-o zi sună cineva la ușa celor doi Ceaușești. - Cine-i acolo? Întreabă ea. - Un coleg de școală primară al tovarășului... - N-are!”).

Văzute global, ele încheagă o sui-generis arhivă a necedării prin luare în rîs, fiind, simultan, o expresie a solidarității oamenilor (nimeni nu face bancuri pentru sine) și a invincibilei lor sănătăți morale. Știau clanurile ce ne-au asuprit de ce se înverșunau împotriva lor, amenințându-i chiar cu închisoarea pe cei ce le făceau sau le colportau. Căci sub derizoriul lor aparent se ascund o statornicie și o deznădejde dezarticulatoarele a oricărui fel de barieră împotriva libertății omului ce sfîrșește într-o batjocură căreia n-a avut cum să-i reziste nici un fel de dogmă. Ajunseseră pentru mine chiar un test al evoluției spiritului public, de la o vreme seceta de bancuri îngrijorîndu-mă întrucîtva, deoarece marca treapta cea mai de jos a nedoritei resemnări. De pildă, cînd după masacrul de la Brașov am auzit: „Ce sînt covrigii? Cătușe de Brașov”, am înțeles că vindecarea începe și că, fie și pe dos, prin reacția incontrolabilă, difuză și chiar aiuritoare, inaderență și opoziția morală se manifestă. Sigur că e în ele mult moloz, ca și o notă de aparent defetism, mai cîrînd de-disimulare, dar e drept să ne întrebăm cum ar fi arătat existența noastră fără asemenea scăpăratoare derivate ale spiritului în tot acest răstimp. Factori

de desacralizare a obtuzității oficiale, de defulare a preaplinului de inacceptabil, ele marchează un prag avertizator al nemulțumirii oamenilor, al dizidenței difuze și al demontării deviate a mecanismelor opresiunii. Dîncolo de ce s-ar putea spune despre ele ca origine, tipologie, variante, construcție, circulație, sursă de inspirație pentru literatură și artă — și altele, pe care voi încerca să le conturez cu alt prilej —, aș menționa aici doar faptul că bancurile reprezintă un semn al încrederii dintre oameni, o plasă subțire, dezorganizată, spontană care ne-a ajutat în felul ei să nu cădem cu totul în prada deznădejdiei și să ne salvăm din ghiarele diabolicele mașinării a enormei chirurgii morale sistematice la care am fost supuși și ale cărei fantome mai bîntuie existența noastră.

Manifestîndu-mi aici recunoștința față de cei care (cunoscuți sau nu) mi le-au spus (unii știau că le scriu) și pe care se înțelege că n-am avut nesăbuița să-i notez ca informatori, iar astăzi n-aș mai putea-o face, nemaîntînd minte de la cine provine fiecare piesă — lansez, totodată, un apel. Anume ca toți acei care cunosc sau au adunat în timp asemenea producții să-mi dea un semn (îată de aceea și adresa mea: George Munteanu 73266, Șoseaua Mihai Bravu nr. 98-106, bloc D16, scara 4, etajul 4, apartamentul 142, București). Îi voi menționa pe toți cei ce vor dori acest lucru. Intenționez să întocmesc o culegere reprezentativă din ele. Pornind de la propria-mi experiență limitată prin forța împrejurărilor, estimez numărul bancurilor care au circulat la noi în ultimii 50 de ani la cel puțin cîteva zeci de mii. Nu toate sînt relevante, multe s-au perimat, probabil că și multe s-au pierdut, dar în ansamblu ele constituie un document al conștiinței naționale, al solidarității celor oprimați, pe care e păcat să-l lăsăm să se piardă. Mai cu seamă acum, după ce a trecut vremea cînd „Eu dacă spun bancuri politice mă aleg cu 10 ani de închisoare, dar dumneata pentru că le ascuți? Eu încasez 10 000 lei pe lună”. Nu-mi fac mari iluzii în ce privește îmbunătățirea substanțială a colecției pe care am întocmit-o, dar mă mîngîi cu gîndul că se pot salva din uitare încă un anume număr de piese. E un nisip enorm, scăpat printre degetele uniformizatorilor de conștiințe la cel mai de jos nivel, a cărui adunare și cernere ar lăsa în mîinile noastre cîteva firicele de aur ce-au contribuit într-o măsură la erodarea lentă a tuturor mecanismelor agresive ale fostei puteri, pe care încercăm a le pulveriza. Ierburile sălbatice ale spiritualității populare, ele au țîșnit îndărătnic prin toate fisurile fostei dictaturi, marcîndu-le și uneori lărgindu-le, supunînd-o unei continue deriziuni și, cîteodată, groase batjocuri, care i-au luat în răspăr întreaga sinistră mascaradă, demonetizînd-o; de aceea s-ar cuveni restituirea celor ce le-au produs și ve-

hiculat, descrețindu-le puțin frunțile. Aș adăuga câteva precizări în legătură cu forma sub care le înfățișez. Nefolosind niciodată un mijloc tehnic de înregistrare (casetofon, aparat video etc.), ci notându-le sumar și apoi transcriindu-le (uneori după câteva zile sau la intervale mai mari), este posibil ca unele dintre ele să fi pierdut din substanță. Altele sînt strict mimice, implică gesturile într-un chip reprezentativ, au o puternică trăsătură audiovizuală, deci, chiar un suport tridimensional care pălește sau se pierde în scris. Așa cum se prezintă, ele îmi aparțin și cu partea bună, și cu cea neizbutită. În orice caz, se cuvin citite cu o imaginație intens coparticipativă pentru a le realiza contextul funcțional și acuitatea, forța lor de substrat moral exprimat adesea pe dos, ca și vigoarea expresivă în momentul în care

au țîșnit și au fost colportate. Oricum, e vorba de o formă a mentalității și rezistenței populare care completează în mod remarcabil tabloul existenței noastre pînă la zi („Am hotărît să ne îngrășăm rapid! De ce? N-ai auzit că peste doi ani, după constituantă, vor putea candida în alegeri numai persoane cu greutate?!”). Sper ca selecția pe care o voi publica în volum (sau în volume, căci aș putea alcătui măcar vreo trei din ce am adunat) să adeverească cele de mai sus, să-l îngîndureze și delecteze pe virtualul cititor, stimulîndu-i încrederea către o existență liberă, rațională și dinamică. Încredințez „Almanahului oștirii” un top substanțial (cu care deschidem pagina de față).

■ GEORGE MUNTEANU

BANCURI

Surpriza românilor de Anul Nou 1989:

- leșim din criză!
- Zău?
- Da, dar intrăm în comă!

Cum arată astăzi România?

— Păi, întuneric e, frig e, satele-s pustii, în orașe străzile sînt goale, incît, de s-ar găsi și ceva de mincare, ar fi aproape ca-n vremea războiului.

Doi în pușcărie:

- Tu de ce-ai ajuns aici?
- Am copil mulț, mi-e greu, cîștig puțin, m-a luat vintul nevoii, m-am dus în Piața palatului și-am strigat: „Mi-e foame!” și mi-au dat 5 ani...
- Ce cludățenie! Eu m-am dus în Piața palatului și-am strigat că „M-am săturat!” și tot 5 ani mi-au dat...

Aș citi, dar n-am lumină,
Aș pleca, dar n-am benzină,
Aș minca, dar n-am mincare,
Aș muri, n-am luminare...

Bulă face o boacăna și ajunge la pușcărie. Într-o zi, mamă-sa vine cu un pachetel la vorbitor.

- Cum e, Bulă? E rău de tot?...
- Nu, mamă, merge...
- Mincarea cum e?
- Avem trei feluri, de două ori pe săptămînă și ceva carne...
- Dar căldura?
- Merge... Noi venim de la muncă, ne spălăm

repede și intrăm în pat...

- Dar lumina?
- Noaptea se stinge, însă e avantajul că ne culcăm devreme și dormim ceva mai mult...
- Bulă, mamă, să fi cuminte, să nu faci vre-o prostie, să te dea aștia afară...

Anchetă socială la școală:

- Ce e talcă-tu, Bulă?
- Activist!
- Dar mamă-ta?
- Nici ea nu lucrează...

— Cum se numește astăzi Apocalipsul în România?

- Epocalips.

Bulă e întîlnit la pușcărie de un fost coleg.

- Cît ai?
- 43 de ani, 32 de luni și 25 de zile.
- Dar ce-ai făcut?
- Mă uitam printr-o lunetă...
- Pentru atît?!
- Da! 25 de zile pentru că mă uitam spre locuința prezidențială, 32 de luni pentru că mă uitam prin lunetă și 43 de ani pentru că sub lunetă era o armă...

Săptămîna peștelui a devenit luna, apoi anotimpul acestuia. În intervalul respectiv restaurantele serveau următorul meniu:

Dimineața: Știu-că n-am ce minca...

La prinz: Crap-de-foame...
Seara: Somn-ușor...

- Care e deosebirea dintre capitalism și socialism?
- Capitalismul e o eroare socială, iar socialismul este una capitală.

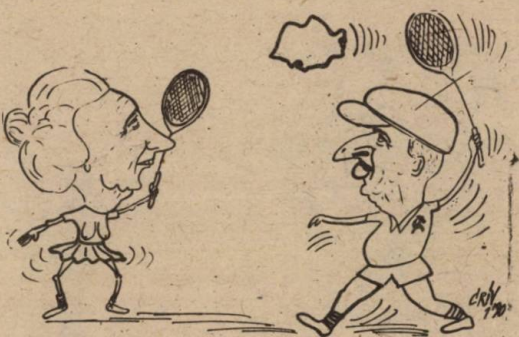
La Nicolae Ceaușescu vine unul de la el din sat, singurul care părea a-și fi amintit că l-ar fi zărit odată pe la școala de acolo.

- Ei, ce e?
- M-am săturat de săpă, de norme, de contracte, de muncă patriotică, de contribuții. Dă-mi o slujbă aci, la tine.
- Te lau consilier la cabinetul meu, cu 20 000 pe lună...
- E prea mult, una mai mică...
- Te fac ministru, cu 15 000 lei...
- Nu se poate, e prea mult. Dă-mi o slujbă, așa, de vreo 2 500 lei pe lună...
- Imposibil, pentru așa ceva trebuie studii superioare...

- Ce este P.C.R.?
- Cel mai popular aliment: picioare, capete, resturi...

Nicolae Ceaușescu, la mare, pe plajă, la răsăritul soarelui. Luat de entuziasm, murmură:

- Bună dimineața, Soare!
- Să trăiți, tovarășe secretar general!
- Uimit, se duse și-l spuse celei mai savante.
- Nu se poate, al vedenii...
- Ba nu! Vino mîine și-al să vezi.
- Se duc a doua zi pe plajă și el începe:
- Bună dimineața, Soare!
- Nimic. Din nou; mai răstit:
- Bună dimineața, Soare!
- Iar nimic. Se mai răstește o dată:
- Bună dimineața, Soare!
- Tovarășe secretar general, să trăiți, colonel-

lui Soare a fost ieri de serviciu, astăzi sînt eu, Ionescu...

- Care-i culmea Inconștienței?
- Să vinzi plapuma și să-ți cumperi mașină de tocat carne.

Învățătoarea îl întreabă într-o zi pe copii ce mai cîntă părinții lor pe acasă. Unul spune că măică-sa fredonează Ionel, Ionelule, altul că talcă-su se petrece cu Trandafir de la Moldova, iar Bulă — că la el se cîntă toată zlua Internaționala.

- Ei, cum așa?
- Păi, dimineața mama ne pune tot felul de plase și sacoșe în mîini, iar tata începe: „Hai la lupta cea mare!“. La prinz ne adunăm cu ce-am apucat de pe la cozi, mîncăm-nu-mîncăm și tata începe din nou: „Voi osîndiți la foame, sus!“. Seara, veniți înghețați de prin oraș, în frigul din casă, tata ne îmbărbătează din nou, pentru un dram de căldură: „Rob cu rob să ne unim!“

Un american, un neamț și un român discutau despre problema secretului de stat. Americanul:

- Eu lucrez într-un birou la etajul 126, iar soția mea la 132, dar habar n-avem unul ce face celălalt.

- Neamțul:
- Eu lucrez cu nevastă-mea în același birou, dar nu mă interesează ce face ea și ea habar n-are ce fac eu.
- Românul:
- Eu lucrez singur în birou, habar n-am ce fac și nici nu mă interesează...

Într-o zi, învățătoarea încearcă a-l examina pe copil în privința cunoașterii naturii.

- Gigel...
- Mă lertați, tovarășa, n-am învățat. La noi e atât de frig în apartament, c-abia rezistăm sub plapumă.
- Rău, foarte rău! Uite, tovarășul Nicolae Ceaușescu a răbdat de frig din greu, a învățat și uitați-vă unde a ajuns! Popescule, ia zi tu.
- Nu știu, tovarășa, noi n-am mîncat de ieri de la prinz, cînd am înghițit niște cartofi degerați, și de foame abia mă țin. Cum să învăț?
- Foarte rău, Popescule! Uite, tovarășul a răbdat de foame cu anii și, uite, a ajuns în fruntea noastră.
- Bulă, răspunde tu!
- Nici eu n-am învățat!
- De ce, Bulă?
- Pentru că sînt timpit...
- Grav, extrem de grav. Uite, tovarășul...

- Știi că margarina „Rama“ se vinde condiționat?
- De ce?
- Cîne la rama să ia și tabloul lui Nicolae Ceaușescu.

Zoe Ceaușescu la un examen de marxism. Profesorul, ca să-l facă o plăcere și s-o poată trece:

— Puteți să-mi spuneți ce este societatea socialistă multilateral dezvoltată?

— E chestia aia pe care tot vrea tata s-o facă și nu-i iese...

— Cine sînt țărani noii revoluții agrare?

— Cel care-i privesc pe elevi, studenți și militari cum se ajută între ei la strînsul recoltei!

— De ce a dărimat Ceaușescu mănăstirea Văcărești?

— Pentru că, într-o vizită de lucru, foștii „colegi” i-au pregătit o celulă de onoare în pușcăriă de acolo.

— În fața Palatului Republicii, două sicrie, trase fiecare de cîte 12 cai superinfiretați. Un sicriu numai aur, altul cu diamante... Știi bancul?

— Nu.

— Nici eu, dar mi-ar plăcea...

El doi în Spania, într-o vilă formidabilă. Ea face o inspecție, apoi se întoarce și i-o arată și lui. Ajung la camera de baie.

— Vezi, mă, ce au ăstia! Uite, robinete cu pietre scumpe, cada din alabastru, oglinzile venețiene...

— Dal Păcat că nu e simbătă, să facem și noi o baie...

— Știi care-i sandviciul viitorului?

— Nu!

— O cartelă de unt între două de piinel!

Lozincă: „Comuniști, grăbiți congresul,/ Că vă moare realesul!”

Platon, plimbîndu-se cu Aristotel la braț prin rai, dă peste Decebal.

— Ascultă, ce mai e prin Dacia ta? E regat? Imperiu, Republică?

— Am auzit că e republică!

— Și cine-i președinte?

— Unul, parcă-i zice Nicolae...

— E grec?

— Nu știu dacă e grec, dar mi s-a spus că vorbește peltica veche și Elena...

— Cum se făcea ciiorba de pui în epoca de aur.

— Păi pui apă, pui sare, pui morcovi, pui măr, pui pătrunjel... și ai o ciorbă de pui!

— Care-i culmea foamei?

— Să n-ai buletin de identitate.

Bulă avea 4 copii și au murit toți.

— De ce?

— Doi de „mici” și doi de salam.

La o maternitate, larna, în criza de alimente, o mamă birule frigul și mizeria și naște ușor un copil de toată frumusețea. Doctorul îl ia, îl măsoară, îl pune pe cântar și constată uimit:

— Are 3,5 kg... Ce facem doamnă? Îl lăsăm așa...?!

La o școală de diplomați, la sfîrșitul cursului de limba română, profesorul dă un test, iar după cîteva zile vine cu rezultatul:

— În general, e bine. Chiar foarte bine. Cu cîteva mici observații. De pildă, în limbaj diplomatic, în loc de „bă”, se zice „domnule”, iar „dăi” se scrie cu cratimă.

— Care-i culmea energicilor române?

— Să transformi lumina în cărbune.

— Cea mai mare realizare a învățămîntului?

— Analfabetizarea întregii țări.

— Cel mai de seamă produs al epocii de aur?

— Conștiință din înlocuitori.

— În ce s-a transformat efectul Coandă după congresul al IX-lea?

— În efectul cavou.

Ea, în iad, prinde un drac de coadă:

— Nicule, am prins codolul (CO₂)...

— Da, da, mai e ghicitoarea aia cu: Hiș! Doi ouă (H₂O).

— De ce nu l-au pus lui Nicolae Ceaușescu și coroană cînd l-au dat sceptrul de președinte?

— Nu s-a găsit una pătrată.

Ion, numai vinătăi, se întîlnește cu Vasile.

— Ce-i cu tine, Ioane? Îl întreabă acela îngrozit.

— Am avut o constătuire de producție la securitate.

— Atunci, al scăpat ieftin.

Nicolae Ceaușescu:

— Ce-mi tot umbliă ăștia cu „casa europeană comună”. Cine are una mai mare ca noi în Europa?

— În lume, Nicule, în lume, sare savanta.

Coadă mare la o agenție de volaj. Unul se tot învîrte pe lângă ea și întreabă:

— Cine vrea un bilet pentru Paris?

— Dus și-ntors? întreabă unul.

— Nu stau de vorbă cu proștii!

Unii se uitau într-o vitrină cu un anunț: Vindem stavrizi cu cap!

— Slavă domnului că mai e ceva cu cap în țara asta! replică unul.

Un țigan lăutar fusese primit, în fine, în partid. Întors acasă, vesel, e întrebat de pirandă:

— Și, cum fu, mă? Te-au primit? Ce te-au întrebat?

— M-au primit, că de...

— Cum „de”? Ce-a fost?

— Păi, m-au întrebat dac-am cîntat liberalilor...

— Și ce-al spus?

— „N-am cîntat, să trăiți!” „Dar la național-țărăniști ai cîntat?”, făcură ei. „Nu, minca-v-aș”. „Ei, dar la legionari ai cîntat?” sări unul.

— Și ce-al răspuns?

— „Am cîntat, trăiți! Am cîntat!”

— De ce-al recunoscut, mă?

— Păi, cum să nu recunosc, dacă erau cîțiva în prezidiu!...

— E departe drumul la Paris?

— Luați metrour, apoi mașina 131, apoi mai întrebați și dvs.

Ce-și urează doi români de Anul Nou?

— La mulți ani!

— Și împlinirea dorinței tuturor! (adică dispariția lui Nicolae și a Eleni Ceaușescu etc.).

În preajma Anului Nou, un japonez îi arată nevastei pumnul stîng închis, zicîndu-i:

— Ghici ce am aici?

— Un calculator...

— Nu, trei calculatoare.

Un român vine și el la nevastă și-l arată pumnul drept închis:

— Ghici ce am aici?

— Un cartof!...

— Nu, șase cartofi.

— Bulă, vechi comunist, primește, în sfîrșit, în epoca de aur, un apartament cu 3 camere. După o vreme, șefii lui vin în vizită. Le arată primele două încăperi, mobilate decent, bucătăria, baia și celelalte, dar într-a treia nu-l duce.

— Dar acolo?, arată unul spre ușa ei.

— Acolo e altarul.

— Ei, cum asta?!

— Uitați-vă! zise Bulă, deschizînd ușa.

Pe peretele din față era un portret al lui Gh. Gheorghiu-Dej, pe cei din dreapta o femeie goală iar pe cel din stînga Nicolae Ceaușescu.

— Cum vine asta?

— Păi simplu: tatăl nostru, care ești în cer, nu ne duce pe noi în ispită și ne ferește de cel viclean.

— E adevărat că Nicolae Ceaușescu a fost ilegalist?

— Într-un fel da. Se ascundea tot timpul, numai că nu-l căuta nimeni!...

La o întrunire internațională asupra programelor de televiziune, americanii spun că el transmite pe 10 canale, 24 de ore din 24, sovieticii că el transmite pe 4 canale tot 24 de ore, francezii că el transmite cam 20—22 ore, vest-germanii că și el cam la fel, iar românul intervine:

— Și la noi e la fel. Programul de televiziune durează de la orele 20 la 22.

— Elena Ceaușescu a luat premiul noli revoluții agrare.

— Pentru ce?

— A izbutit să are tot Bucureștiul cu un bou.

— Cîte benzii are autostrada București-Paris?

— Două. Una de dus și una pentru depășiri.

Pe vremea lui Ceaușescu, iarna:

— Știi că a murit Bulă?

— Da?! Cum?

— A alunecat pe gheața din baie!...

Bulă scotea hîrtii din geantă și le arunca ici-colo.

- Ce faci, Bulă? Il întreabă un milițian.
- Împrăști manifeste...
- Zău?! Și ce scrie în ele?
- Dar ce, parcă trebuie să scrie ceva?!

Bulă a făcut, cu mari chinuri, vreo trei clase primare în 8 ani. După vreo 40 de ani, începe a-și depăna amintirile cu fosta dirigintă.

- Parcă nu eram chiar timpit de tot și nici chiar așa de leneș și bătăran, cum ziceau unii.
- Vai, sigur, tovarășe prim-secretar, nu chiar așa...

Mare agitație în iad vine Ceaușescu.

- Atenție mărită, zice Scaraochi, de la asta avem ce învăța.

Telefon la Televiziune:

- Dv. faceți telejurnalul?
- Da!
- Și telecinemateca?
- Da!
- De ce nu faceți și teleana?

- Culmea misticismului?
- Să crezi în reîncarnarea frigiderului.

Anunț al Ministerului Turismului:

„Petreceți 3 zile și 3 nopți în frumoasele noastre stațiuni Peco“.

- Care-l cel mai prost tramvai?
- Cel care merge pe linia partidului...

Pe vremea mandatarilor, unul din lași a avut ideea să scrie pe uși și pe mese: „Servim orice fel de preparate“. Într-o zi vine un client și întreabă:

- O friptură de canar se poate?
- Bineînțeles, luați loc...
- Da, dar eu vreau din canarul acela...
- Știți, e al șefului nostru. Vă dăm din altul, nu-l nici o deosebire...
- Atunci cum rămâne cu inscripțiile?...
- O clipă! Și băiatul se duce la mandatar și-l spune.

Vine acela:

- Ne pare rău! Băiatul n-a știut. Se poate din ăla, dar costă 10 000 de lei.
- Am întrebat eu de preț?
- Bine.
- E prins canarul, tăiat, fript și adus respectivului.
- Poftiți! Cum ați dorit...
- Fii mata bun și tale-mi o bucătică de 5 lei...

- Ce organ al oamenilor muncii s-a dezvoltat cel mai mult în socialism?
- Gîtul, pentru că pe el li s-au băgat toate nevrozele partidului.

- Unde-l cea mai întinsă umbră din lume?

- În socialism, pentru că acolo aproape nu e om care să nu fi stat puțin la umbră.

Georgescu primise pașaport de plecare în S.U.A.

Dimineața, vesel, se bărbiera în baie, privind-se în oglindă:

- Georgescule, ești cineva! Peste 2 ore ești în avionul pentru America. E ultima dată cînd te mai razi aici.

La aeroport, cînd ajunge la rînd:

— Tovarășul Georgescu?

— Da!

— Vă rog să treceți puțin pe la camera 5.

În camera 5:

— Vă rog să-mi prezentați o clipă pașaportul! Îi dă.

— Mulțumesc. Nu mai plecați.

Ajuns acasă, se duce din nou la oglindă și se privește:

- Al dracului să fie cine ți-o mai spune ceva!

Unul intră într-o farmacie și-l întreabă apăsător:

- Am auzit că dv. aveți ceva contra paranoiei?!
- Noll?! Doamne ferește!...

Altul, în altă farmacie:

- Ce aveți contra paranoiei?
- Stima noastră și mindria!

— De la 1 martie 1989, în cinstea congresului al XIV-lea al P.C.R., se vor înlocui tacimurile de pul cu un sortiment nou...

— Care?

— „Tacimuri“ de pește.

Elena Ceaușescu a fost întrebată de un țaran de ce-și ține mîinile împreunate în față.

— Mă relaxez...

— N-ai putea să le ții încrucișate pe plept ca să ne relaxăm și noi?

Geiv
1989

Nemulțumit de cîte un mîrlit prin C.C. al P.C.R., N. Ceaușescu s-a dus la Iad pentru consultări. A dat peste semenul său Hitler, care l-a sfătuit:

— Impușcă-l, frate, din 5 în 5, săptămînal.
— Cam dur, în doi-trei ani îl termin. Cu cine mai fac congrese de aplauze?

Ajunge la Stalin și-l povestește și lui.

— Bagă-l într-un sac, ca pe șoareci...

— Și dacă-l rod?

— Păi, aplică dialectica marxist-leninistă. Agită-l mereu.

— Da, e o metodă. Și plecă, inventînd rotirea cadrelor.

Valentin Ceaușescu către părinți, cînd era student la Londra și cam cădea la examene:

— Profesorii ăștia sînt cam nebuni. Vor să mă întîlnesc cu ei de două ori pentru fiecare examen. Faceți ceva. Chemați-l în țară.

— Ce era mai rar decît duminica în epoca de aur?

— Duminica liberă.

— Și mai rar decît duminica liberă?

— Sîmbăta după-masă liberă.

Un mecanic de locomotivă zărește un bou pe calea ferată. Oprește, coboară și vede un bou uriaș. Încearcă să-l dea la o parte, dar nu poate. Ba, mai aude și o voce:

— Lasă-l acolo!

— Nu se poate, nu putem înainta. De ce să-l lăsăm, boul dracului.

— O fi el bou, dar e pe linie!..!

Cîte ore de emisiune are televiziunea sovietică?

— De la șase dimineața la trei noaptea. Dar cea română?

Caricaturi de CRISTI VECERDEA

— De la nouăsprezece la douăzeci și două.

— De ce numai atît?

— Păi, cam atît poate vorbi zilnic tovarășul!..

La un concurs de karate s-au selectat trei: un american, un japonez și un român. Americanul ceru două cărămizi, ca să le rupă dintr-o lovitură. Japonezul ceru cinci. La urmă, românul ceru 50 de cărămizi.

— Ești nebun?, săriră membrii juriului. 50 de cărămizi dintr-o lovitură?! Imposibil!

— Pe dracu, noi avem un conducător care, dacă face doar un semn cu mina, dispăre un oraș!

Un vechi criminal, în haine vărgate, e primit în audiență de Nicolae Ceaușescu.

— Bravo, Nicule, te ajunseși, se vede că ești șeful...

— Dă ce, bă?

— Păi, uită-te la mine ce dungi late am și ce subțirile sînt ale tale!..

— Care sînt treptele reformării învățămîntului românesc în socialism?

— Întîi, despărțirea învățămîntului de religie, apoi despărțirea lui de cultură și, în fine, despărțirea învățămîntului de școală!..

Bulă la doctor, îl consultă. Apoi se tot folosește și-l bagă ceva în buzunar.

— Mersi, Bulă, nu trebuia!..

— Nu-l pentru ce, dom' doctor. E o carte poștală. N-am găsit... plic. Penurie, dom' doctor.

Un ziarișt către niște țărani:

— Am venit să vă luăm un interviu!

— Ce să ne mai luați?!..

Un țăran citește pe arcul de triumf de la intrarea în complexul expozițional de la Piața Șintei: „Ceaușescu—Pace”.

— Uite! zice către un trecător, ăștia nu știu nici măcar să scrie o inscripție!

— De ce?

— Păi, uite ce-au scris colo, în loc de „Ceaușescu, dormi în pace!?”

Într-un restaurant, prin anii cincizeci, un client vede pe cel patru „mari” pe perete: Marx, Engels, Lenin și Stalin. Strigă cheinerul:

— Ascultă, dă-l jos pe ultimul, pe mustăcios!

Cheinerul se codea:

— Dă-l domnule, jos! Ce stai? Mai repede!

Din spate, se apropie uşul și-l bate pe umăr:

— Ce poțesteți mata, tovarășe?!

Fără să-l ia în seamă, clientul strigă:

— Dă-l, domnule, jos, odată să-l pupl!..

CENTRUL UNUI IMPERIU

— Secvențe din istoria Kremlinului —

Construit de țări pentru a-și impresiona vizitatorii, Marele Palat al Kremlinului a devenit, din 1917, și simbol al puterii sovietice. Guvernul bolșevic a transformat catedralele și bisericile ortodoxe în muzee și a expulzat pe clerici, păstrând, însă, neschimbate, denumirile punctelor principale din Kremlin. Astfel că în această fortăreață de ateism se pătrunde pe porți care se cheamă „Mintuitorul” ori „Sfinta Treime”, iar la tot pasul întâlnești mărturii ale creștinismului fervent care a animat vechea Rusie.

Impresionante bolți de catedrală

Mai bine de 400 de ani, fortăreața cunoscută sub numele de Kremlin (de la „citadelă”, în rușește) a fost piatra de temelie a istoriei rusești. Încă două secole mai înainte, prinții moscoviți care au avut reședința la Kremlin și-au îmbogățit neîncetat — pe seama vecinilor — domeniile și puterea. Când, în 1547, Ivan al IV-lea („cel Groaznic”) a pus să fie încoronat „Țar al tuturor Rușiilor”, Moscova ajunsese o putere europeană cu un teritoriu ce avea să se întindă, nu mult după aceea, din Ucraina la Urali. Până în 1712, când Petru cel Mare și-a mutat capitala la St. Petersburg (Leningradul de astăzi) — Kremlinul era un loc plin de viață, de case aristocratice și ateliere artistice, funcționând, deopotrivă, în ultimele două secole de monarhie, ca centru spiritual al statului rus.

În spatele zidurilor fortăreței, o strălucitoare colecție de artă umple muzeele, palatele, bisericile care formează, la un loc, Muzeul de Stat al Kremlinului. Inseși construcțiile oferă o veritabilă istorie a arhitecturii rusești. Începând cu perioada întîilor prinți moscoviți, stau mărturie a 7 secole de viață imperială aproape 100 000 de obiecte. Frumusețea uluitoare a vaselor de aur și de argint, piesele de echipament ecvestru — lanțuri prețioase de căpăstru, harnașamentele —, colecțiile mari de unelte antice se alătură broderiilor fine și veșmîntelor încrustate cu nestemate.

După ce bolșevicii i-au cucerit zidurile, Kremlinul a continuat să exercite o influență charismatică asupra credincioșilor, deși devenise „centrul nervos” al comunismului mondial.

URAGANUL TĂTAR. Dacă intri pe poarta „Kutafia”, peste podul ce traversează Grădinile Alexandrovskii, pe unde curgea, odată, râul Neglinnaia — îngheșuit acum într-o conductă subterană — ajungi la Turnul Troitskaia (Sfinta Treime), cu porțile lui masive din lemn. În stînga este „Arsenalul”, iar mai încolo, turiștii se strîng curioși să admire două obiecte descrise ca fiind cele mai mari în lume: un tun rămas de la armatele lui Napoleon, denumit și „Tunul-Țar”, nefolosit vreodată în vreo bătălie, și un clopot imens — „Clopotul-Țar” — cu o bucată desprinsă din el, de înălțimea unui om, al cărui sunet nu s-a auzit nicicînd. Imediat la dreapta e nucleul vechiului Kremlin — Piața Catedralei, reunind Palatul Patriarhului, Clopotnița și Turnul Clopotului lui Ivan cel Mare, Palatul Fațete-

lor lui Ivan cel Mare și cele trei catedrale ortodoxe: Adormirea Maicii Domnului, Buna-Vestire și Arhanghelul, locul în care primii țari se căsătoreau, erau încoronați și îngropați. Dar vreme îndelungă de jafuri, invazii și asedii trebuiau să treacă pînă ce astfel de ceremonii regale să fie posibile...

În fruntea unei mari armate mongole, Batu-Han, nepotul lui Gingis-Han, a bătut, ca un uragan, în ianuarie 1238, la porțile Moscovei. Atunci, aceasta era o fortificație fără importanță, situată pe un deal mic, la punctul de confluență a râului Neglinnaia cu cel ce a dat numele orașului. Primitiva așezare a fost curînd cucerită, iar domnitorul ei, Vladimir Iurevici, fiul Marelui Prinț de Vladimir, a fost capturat și ucis.

Două secole a durat „jugul tătar” — cum numesc istoricii ruși dominația mongolă. Două secole, după care Moscova a devenit cel mai puternic principat al Rusiei. Casele ei erau, pe-atunci, ceva mai mult decît biete cocioabe; palatele și fortificațiile erau, și ele, din lemn. Din perioada mongolă — în care, la douăzeci de ani o dată, Moscova era devastată de flăcări — nu au rămas decît capela unei biserici și cripta alteia. Totuși, descoperiri arheologice, întrucîtva întîmplătoare, se fac în continuare. Recent, în anii 60, muncitorii puși să înalțe Palatul Congreselor au dezgropat niște bușteni mari care făceau parte dintr-o fortificație de apărare construită cu 800 de ani în urmă. În mai 1988, un lucrător care săpa Turnul Spasski („Mintuitorul”) a descoperit o cutie de lemn învelită în coajă de mesteacăn. Un tezaur de 299 de obiecte de argint din secolul al 13-lea: brățări masive, podoabe imense reprezentînd îngeri și cruci creștine, mărgelile filigranate, pandantive grele, inele pentru bărbați, cercei și lingouri de argint provenite din Kiev, Cernigov și Novgorod.

„KREMLINUL ITALIAN”. În 1480, pe cînd domnea Ivan al III-lea, Mare Prinț de Moscova, o armată mongolă, care așezase tabără lîngă râul Ugra, s-a retras fără să atace orașul. Subjugarea mongolă se încheia. Ivan cel Mare, ca și Moscova își asigurau perenitatea. Marele Prinț voise fortificații de neînfrînt, cele mai avansate tehnici militare, o citadelă impresionantă, clădiri elegante care s-o așeze în rînd cu cele mai mari capitale ale lumii. Aducîndu-se arhitecți, ingineri, militari și experți în hidraulică din Italia, a început reconstruirea, pe scară largă, a Kremlinu-

Piața Roșie, un posibil loc al pașilor pierduți

lui. Așezarea veche — situată la vreo 400 de metri deasupra râului Moscova — a fost împrejmuită, pe o suprafață de 69 de pogoane, de un zid înalt de cărămidă, crenelat și gros de 60 de metri, cu nenumărate turnuri fortificate și de pază la colțuri, străjuind intrările. Se spune că cetatea era prevăzută și cu o rețea de tuneluri secrete, cu ieșiri

în afara Kremlinului, pe unde, de-a lungul timpului, ar fi scăpat mulți fugari, între care și... Napoleon, în „ghinionista” lui campanie din 1812. Terminarea construcției a cerut 30 de ani. Multe dintre clădiri au fost distruse, iar decorațiuni și fortificații i s-au adăugat în următoarele cinci secole; totuși, mare parte din „Kremlinul italian” al lui Ivan al

Muzele se... amuză!

La premiera piesei lui Lessing „Mina von Barnhelm” a luat parte și ducele de Mannheim căruia i-a plăcut foarte mult spectacolul, în special jocul actorului care interpreta rolul maiorului Telheim. După o scenă foarte reușită ducele se ridică și se adresează talentatului actor: — Bravo, maiorule! De azi înainte vei fi colonel!

Vizitând muzeul de istorie dintr-un oraș american, Mark Twain rămase multă vreme, tăcut, în fața unei săbii.

— De ce ești atât de emoționat? îl întrebă un prieten care-l însoțea.

— Fiindcă ne aflăm în fața săbiei marelui nostru George Washington.

— De unde știi că e sabia lui?

— O recunosc... am mai văzut-o în numeroase alte muzee americane...

III-lea a rămas în picioare.

Un întreg oraș medieval a trăit între zidurile Kremlinului încă mult după aceea. Ateliere, bărci, case frumoase pentru nobili, o mănăstire și duzini de biserici, străzi pavate cu birne — străzi pe atunci trepidând de oameni. 41 500 de case avea Moscova anilor 1520. În locul multimilor colorate, al prafului și mirosului vieții de fiecare zi, al pietrelor roase de atâtea și atâtea generații, în succesiunea lor, anul 1990 te întâmpină aici cu clădiri proaspăt restaurate, zugrăveli noi, biserici devenite muzee fără viață și bătrânul Palat Terem, cu acoperișul lui în roșu și alb — curat ca-n palmă; pavaj nou-nouț, totul, ca într-un scenariu bine gândit pentru privitor.

IVAN CEL GROAZNIC... PATRON AL ARTELOR. În Catedrala Bunei-Vestiri, armonia ei e dată de o imbinare fericită dintre pietrele de pavaj maro-auriu și bogăția coloristică a icoanelor. Aici au lucrat maeștrii picturii medievale Andrei Rubliov, Teofan Grecul și Prokhov din Gorodets. În timpul restaurărilor, începute la 1918, specialiștii au descoperit că o parte dintre icoanele considerate copii tirzii erau chiar originalele crezute a se fi pierdut în marele incendiu din 1547 — anul căsătoriei lui Ivan cel Groaznic cu frumoasa Anastasia Romanovna, vestită pentru inteligența ei. S-au făcut filme și s-a scris enorm despre teroarea, cruzimea, sadismul lui Ivan cel Groaznic. El nu este însă la fel de cunoscut ca patron al artelor, acela care a finanțat construirea ciudatei catedrale Sf. Vasile din Piața Roșie. „Icoana Măsurii”, pe care țarul a comandat-o la nașterea fiului său Ivan, este una dintre numeroasele piese istorice — inestimabilă ca valoare — care se găsesc în Arsenal. Are, cât nou-născutul, 46 de centimetri și îl înfățișează pe Sfântul patron al țareviciului, Ioan Scărarul. 27 de ani mai târziu, într-un acces de furie, tatăl își ucide fiul! Paricidul anului 1581 pune capăt dinastiei Riurik, veche de 700 de ani.

Ivan cel Groaznic a fost un conducător nemilos, totuși capabil, după părerea unor foști demnitari sovietici, pentru care autoritatea pornită de sus constituie o aspirație. El este, în concepție istorică, fondatorul statului centralizat rus.

DE LA MOSCOVA LA ST. PETERSBURG. Multe dintre clădi-

riile Kremlinului au suferit transformări și restaurări frecvente, fie din cenușa incendiilor, fie pentru a fi adaptate, după pofta vreunui ego imperial. O parte din complexul palatului inițiat de Ivan cel Mare în secolul al XV-lea — Palatul Terem — a fost lărgit, în 1636, pentru Mihail Romanov, primul țar al ultimei dinastii a Rusiei. Deși structura clădirii a rămas intactă, mixtura impetuoasă de fantezii și opulență etalată în camerele țarului, și, poate, și în altele, seamănă prea puțin cu decorul original.

În 1682, înainte de a împlini 10 ani, Petru cel Mare a fost pus în fața unei multimi însetate de sânge. El a văzut cum cei ce năvăliseră în Kremlin l-au luat pe unchiul său și pe câțiva prieteni de familie și i-au aruncat în sulile ostasilor. Răsculații au cio-

torizată, înția oară după 70 de ani, o slujbă ortodoxă.

ÎN TRE ATEISM ȘI VENERAȚIE RELIGIOASĂ. Lenin era unul dintre numeroasele nume conspirative pe care le avea pentru a induce în eroare poliția secretă a țarului. Adevăratul lui nume de familie era Ulianov. Cinci ani de zile a locuit și lucrat într-un apartament din Kremlin. Notele de pian, fotografiile, obiectele personale împrăștiate prin cameră, mușamaua de bucătărie, farfuriile ciobite, scaunele ieftine își creează impresia unui cămin spartan. Cărțile erau pasiunea lui Lenin. 8000 de vo-

noapte înainte și dorm în parc. Sînt, în majoritate, amatori de curiozități", afirmă un paznic care estimează că, pe o perioadă de 65 de ani, numărul vizitatorilor a depășit 110 milioane. Principala relicvă a acestui cult este însuși trupul lui Lenin, expus într-o cutie de sticlă aflată în clădirea din graniț roșu. Este într-o „condiție” remarcabilă. Barba — roșie; pielea — strălucitoare. Creierul — murat, secționat și vîrît în parafină — se află la Institutul de Neurochirurgie. În 1941, cînd armata germană se apropia de Moscova, cadavrul a fost dus

— Ieri am cumpărat un pat stil Ludovic al XIV-lea și este prea mic pentru mine, spune o clientă vinzătorului.
— Atunci, doamnă, trebuie să luați un număr mai mare — Ludovic al XV-lea!

Un jurnalist îl întreabă într-o zi pe Hemingway:
— Este adevărat că flarele sălbatice nu atacă niciodată un om cu o torță aprinsă?
— Totul depinde de viteza cu care știe să fugă cu torța! răspunde marele scriitor.

Un boxer suferă de insomnie. Medicul său îl sfătuiește să numere în gînd. La opt zile după aceasta, boxerul revine zicînd:
— Sistemul dumneavoastră nu mi se potrivește. Cum ajung la cifra 9, mă scol ca să nu flu declar Knock-out!

Un cetățean caută cu mîgălă ceva sub un felinar. Un polițist se apropie și-l întreabă:
— Ați pierdut ceva? Ce căutați?
— Mi-am pierdut cheia de la casă.
Agentul caută și el. Negăsind nimic, îl întreabă:
— Sînteți sigur că ați pierdut-o aici?
— Nu, am pierdut-o pe trotuarul de vizavi, numai că aici este mai multă lumină...

Mark se laudă totdeauna. Într-o zi îl spune prietenului său Otto:
— Am un cîine grozav. Îmi aduce pa-pucii imediat ce-am sosit acasă.
— Hei, prietene, îl răspunde Otto, asta nu-i nimic în comparație cu purcelul meu: cum mă vede în brațe cu o sticlă, își face coadă tirbușon...

pîrșit trupurile străpunse. Petru nu mai putea locui aici. A pus să se construiască o nouă capitală la St. Petersburg, în care s-a mutat, la 1712, pe cînd era neterminată. În consecință, viața fostei capitale s-a schimbat. Vreme de două secole au înceizit marile clădiri ale Kremlinului, pînă în 1918. Totuși, ceremonia încoronării monarhilor ruși a continuat să aibă loc în cea mai importantă dintre cele trei catedrale ortodoxe ale Kremlinului — Adormirea Maicii Domnului. Tocmai aici, în octombrie 1988 a fost au-

lume în cîteva limbi ocupă încăperile. Cunoștea franceza, germana, engleza, italiana, ceha, poloneza, suedeza și, în oarecare măsură, latina și greaca. Propria lui operă — cam 10 milioane de cuvinte — a fost, în cea mai mare parte, publicată postum. După moarte, familia lui Vladimir Illici a acceptat să-i expună ființa neînsuflețită pentru poporul despre care se spunea că își dorește să-l vadă pe Lenin ca în viață.

De cînd trupul i-a fost așezat în Piața Roșie, în 1924, mormîntul lui Lenin este punctul de convergență a unor interminabile cozi, un soi de pelerinaj în variantă modernă. „Unii vin cu o

în Siberia, pentru siguranță.

„Nu lăsați ca doliul vostru să se transforme într-o venerare a trupului său”, spunea, în „Pravda”, Nadejda Krupskaja, după moartea lui Lenin, exprimînd, probabil, adevăratele lui sentimente.

Ironia este că marele ateu militant a devenit centrul unui cult oficial cvasireligios ale cărui imagini sfinte, texte ortodoxe și festivaluri comemorative parodiază, s-ar spune, capcanele religiei cărora el le-a stat împotriva, îndrîjit, întreaga viață.

■ Traducere și adaptare după „National Geographic” de CRISTINA POENARU

ULTIMELE ZILE

ALE FÜHRERULUI

„L' Express“, Paris
„Za rubejom“, Moscova

Berlin, 20 aprilie 1945. Adolf Hitler își serbează ziua de naștere – împlinește 56 de ani. I-au mai rămas de trăit zece zile. Capitala Reichului e în flăcări. Trupele sovietice au forțat linia Oder-Neisse. Americanii au ajuns la Elba. Englezii – la Bremen și Hamburg. Mai înainte, rușii luaseră Viena. Cancelaria lui Hitler fusese distrusă de aviația aliaților. Dar fűhrerul nu mai locuia de mult acolo. Se retrăsese în subteran.

Buncărul lui Hitler, acest monument al morții și demenței, se afla la o adăncime de 15 metri și avea două etaje. La primul se aflau încăperea pentru personalul de deservire, sala de mese pe care niciodată nu se vedea carne (stăpînul era vegetarian); la al doilea era instalat statul major al fűhrerului. Mai existau 18 camere nu prea mari, o sală de așteptare și o încăpere spațioasă pentru consfătuiri. Hitler își avea dormitorul, baia și biroul proprii, alături de care se afla camera Evei Braun. Tot acolo exista o cameră pentru cîinele preferat al lui Hitler, Blondi. Garda personală se afla instalată la intrarea în cabinetul de lucru.

Lumina zilei nu pătrundea acolo. După cum nici zgomotele exterioare. O scară din subterană ducea în grădina cancelariei. Fusese amenajată o ieșire de rezervă.

În acea zi se succedau tot timpul vizitatori pentru a-l felicita pe fűhrer. E oare cu putință să fie învins Hitler? Nu, absolut imposibil. Tancurile rusești vor suferi la porțile Berlinului cea mai cruntă înfrîngere din cursul acestui război. Hitler și oaspeții lui erau convingiți de aceasta.

Astrologia și destinele Reichului

La cei 56 de ani ai săi, fűhrerul devenise o ruină. Fața i se scoflicise, pielea își pierduse culoarea. Se cocoșase și nu-și mai putea îndrepta spina. Glasul său, cîndva magnetizant, renumitul lui glas devenise răgușit. Nu dormea mai mult de patru ore pe zi. Privirea ochilor i se stinsese, în timp ce cu numai cîteva luni în urmă hipnotiza milioanele de supuși ai Reichului. Pilulele narcotice, pe care le lua de mulți ani cu permisiunea medicului său personal, Morell, îi distruseseră definitiv organismul.

Toate acestea erau secundate de o agravare bruscă a trăsăturilor lui de caracter. Crizele de demență erau urmate de o profundă depresiune. Urmările fizice ale atentatului comis împotriva lui în iulie 1944 de colonelul Stauffenberg fuseseră suportate de Hitler relativ ușor – peste o lună rănilor s-au închis, apoi i-a dispărut și ticul nervos.

Adolf Hitler,
geniul dominat
al răului

Dar șocul psihic se dovedise a fi extrem de puternic. „Au îndrăznit! Cei mai înalți ofițeri germani au îndrăznit să se revolte!“ Vizitîndu-l la 20 iulie, Mussolini l-a găsit într-o stare de extremă irascibilitate. Fűhrerul i-a cerut să-i împuste fără milă pe toți suspecții. Cei din jurul său, Doenitz, Goering, Ribbentrop, Keitel, îl sprijineau întru totul. Hitler, care nu suporta să vadă sînge, cerea să curgă fluvii de sînge dacă lupta împotriva dușmanului și trădătorilor o cerea. Ordinele ulterioare date de el erau marcate de dorința de răzbunare, reprimare, nimicire.

Aflînd că divizia sa personală fusese făcută praf și pulbere, Hitler a declarat: „Niciodată pierderile nu pot fi prea grele...“ Un german învins nu poate provoca compasiune sau regret; el este un trădător.

În aprilie 1945, germanii deveniseră din ce în ce mai mult „trădători“ al căror sînge trebuia vărsat. Pentru că acesta era garantul măreției Germaniei. În ziua aniversării zilei sale de naștere, Hitler a ieșit pentru scurt timp din buncăr pentru a înmîna în grădina cancelariei sale medalii copiilor-soldăți de 14-15 ani sosiți de pe front unde, după ceremonie, urmau să se reîntoarcă. Pentru a muri pentru fűhrer.

Mitul lui Hitler era tot mai insistent sprijinit de propaganda partidului nazist. La 6 aprilie, Goebbels a rostit un discurs în care și-a exprimat în-

crederea că norocul își va întoarce din nou fața către germani. „Führerul cunoaște exact ziua și ora când destinul va fi de partea noastră”, îi asigură Goebbels pe soldații din linia întâi. Trebuia să se producă un miracol!

Cum de aflase führerul acea zi și acea oră? Datorită astrologiei. Nici mai mult, nici mai puțin. La începutul lunii, într-un moment de disperare, Hitler și Goebbels au cerut să li se dea horoscoapele celui de-al treilea Reich, alcătuite de la venirea la putere a führerului (30 ianuarie 1933)... „Surprinzător, avea să spună Goebbels unuia din anturajul lui, ambele horoscoape prezic începutul războiului în 1938, victorie până în 1941, apoi o serie de insuccese, uneori foarte serioase, până în primele luni ale anului 1945, mai ales în prima jumătate a lunii aprilie... Dar la sfârșitul lunii ne vor aștepta victorii temporare, iar în august va fi liniște și pace. Următorii trei ani vor fi pentru

waffe”, presupusul succesor al lui Hitler; Himmler, poliștist fidel și fără scrupule al celui de-al „treilea Reich”; Ribbentrop, șeful departamentului politicii externe; Borman, cel pe care Eva Braun îl ura atât de mult; mareșalul Keitel, generalul Jodl, tehnocratul Speer și consilierul militar Krebs.

Ce avea de făcut Hitler? Acolo, sus, armatele rusești lăsaseră la dispoziția șefilor Reichului doar o bucățică din teritoriu. Toți îl sfătuiau să părăsească Berlinul, că nu e prea târziu, și să se îndrepte spre sud, unde putea organiza o rezistență „în reduta Alpilor”. Dar führerul nu se putea deloc decide. Cei prezenți înțelegeau că era

Odată, Picasso călătorea cu trenul. Simțind că îi este foame, se îndreaptă spre vagonul-restaurant. Luind de pe masă lista cu meniul, pictorul începu să-și caute ochelarii. Negăsindu-i, rugă pe ospătarul care tocmai trecea pe lângă el să-i citească tare lista respectivă. Ospătarul, cu adincă compătimire, privi la Picasso și-i zise:
— Scuzați-mă, imi pare foarte rău, dar nici eu nu știu să citesc.

Un factor poștal făcu atent pe Camil, circiularul satului, că a lipit o marcă în plus pe plic.
— Nu-i nici o nenorocire, răspunse acesta. Numai că te rog să ai grijă ca scrisoarea să nu meargă mai departe decât trebuie!

Un pacient se prezintă la doctorul oculist.
— Nu-i nici o nenorocire, răspunse acesta. Numai că te rog să ai grijă ca scrisoarea să nu meargă mai departe decât trebuie!

Doctorul îi prescrie ochelarii indicați. Peste un oarecare timp, pacientul reveni la vizita de control.
— Ei, cum vă simțiți acum, mai bine? îi întrebă doctorul.
— Desigur, răspunse pacientul, acum văd mai clar punctele acelea!

Germania grei, dar din 1948 va începe renașterea ei”.

În noaptea spre 12 aprilie, în clădirea cancelariei incendiate a venit „știrea minunată”: murise Roosevelt. Cerînd cea mai bună șampanie pentru a marca acest eveniment, Goebbels s-a repezit la telefon și l-a chemat pe Hitler, ascuns în buncăr: „Führere, vă felicit! Roosevelt a murit. Stelele spun că în destinul nostru se vor produce schimbări. Astăzi este 13 aprilie. A sunat ceasul!”

Dar săptămîna a trecut, și cotitura sperată în situația militară nu a avut loc. Dimpotrivă, Germania s-a văzut practic divizată. Astrologia nu a fost niciodată o știință exactă.

În captivitatea iluziilor

Deci, la 20 aprilie, în buncăr se adunaseră cei din anturajul lui Hitler. Unii erau dezorientați, neștiind ce să facă. Între ei, Goering, șeful „Luft-

imposibil ca Hitler să fie influențat în vreun fel. În noaptea care a urmat a început evacuarea minsterelor la Obersaltzger.

Rupt complet de realitate, führerul elaborează planuri de desfășurare a unor batalioane deja inexistente. La 21 aprilie, el se gîndea la efectuarea unei ample operațiuni, al cărei scop era respingerea rușilor care luaseră cu asalt Berlinul. Misiunea i-a fost încredințată generalului SS Steiner. Dar acestei operațiuni nu i-a fost dat să se realizeze. Oamenii nu erau, avioane și tancuri — de asemenea. De altfel, unitățile sovietice din linia întâi pătrunseseră deja în Capitală.

La 22 aprilie, Hitler a cerut să i se raporteze despre rezultatele operațiunii aflate sub comanda lui Steiner. La consfătuirea zilnică, ce a avut loc la ora trei după amiază, au fost chemați Keitel și Jodl. Aceștia au fost nevoiți să-i spună adevărul. Atunci — susțin martorii rămași în viață la această scenă — Hitler a fost apucat de o criză de isterie. O criză la care cei din anturajul său nu mai asistaseră. Pentru prima oară, omul care se considera făuritorul destinului lumii recunoștea că planurile sale s-au prăbușit. Plîngea. Nu va mai fi construit „Reichul milenar”. El, führerul, a fost trădat și părăsit: era înconjurat de minciună și lașitate.

Noapte adîncă. Străzile Berlinului sînt în flăcări. Lupte se dau pentru fiecare cartier, pentru fiecare casă. Acum, pînă și în buncăr răzbat ecourile exploziilor din zona cancelariei impe-

riale, supus tirurilor de artilerie de către trupele sovietice.

Pe neașteptate, în buncăr apare un personaj nou - un om în uniformă militară. Îl cheamă Walter Wagner. Va intra în istorie. Wagner era consilier municipal. Lupta pe stradă atunci când Goebbels l-a chemat în buncăr. Urma să participe la o ceremonie ciudată - oficializarea căsătoriei lui Adolf Hitler, 56 de ani, cu tinăra blondă în rochie neagră - Eva Braun. De 14 ani poporul german nu știa nimic despre prezența ei alături de Hitler. Mirele a cerut ca toate formalitățile să fie respectate. În prezența martorilor - J. Goebbels și M. Borman - „tinerii” jură că sînt „arieni pur sînge”, care nu au „boli ereditare ce pot împiedica căsătoria lor”.

Prăbușirea

„Da”, s-a spus. Tinăra soție a lui Hitler începe să semneze documentul: Eva B. Este oprită. Eva șterge litera B și scrie: „Eva Hitler, născută Braun”. „Mai bine să piară zeci de mii de germani decît Germania să-l piardă pe Hitler”, avea să spună mai apoi. Însă Germania oricum îl pierduse pe Hitler, în schimb Eva „l-a cîștigat”. Instinctul îi dictase lui Hitler că numai această femeie și cîinele Blondi îi vor rămîne fideli pînă la sfîrșitul zilelor.

Ceremonia încheierii căsătoriei s-a terminat. Invitații i-au felicitat pe soți. Hitler îi anunță pe cei prezenți despre intențiile sale: luase hotărîrea să se sinucidă...

Oaspeții au mai continuat să bea, amintindu-și de trecut, cînd fîhrerul a chemat-o pe una dintre secretarele personale, Gertruda Junge, în birou. Dorea să-i dicteze două testamente. Unul politic, iar celălalt personal.

Testamentul politic este un solemn adio. Războiul a fost dorit de alții. El a fost pierdut de generali. Întrucît politicienii l-au trădat, armata l-a trădat, SS-iștii l-au trădat, Hitler îl desemnează drept succesor și urmaș pe amiralul Dönitz. Goering și Himmler sînt privați de titluri, excluși din partid. Sînt numiți membrii noului guvern al noului cancelar.

Testamentul personal era scris în tonalități sentimentale. Care a fost ultima dorință a lui Hitler în momentul în care poporul lui și atîtea alte popoare dăduseră atîtea jertfe războiului? Ar fi

Demență și grandoare

Cîntărețul Charles Aznavour intră într-un magazin de încălțăminte. El cere vînzătorului niște pantofi negri.

— Ce număr purtați? întrebă vînzătorul.
— Port numărul 42.

Cîntărețul încearcă pantofii.

— Sînt prea strîmți, zice el.

— Însă moda din acest an indică pantofii ascuțiți și foarte strîmți, zice vînzătorul.

— Se poate, răspunde Charles Aznavour, însă eu umblu tot cu picioarele de anul trecut!

Picasso se afla la Paris cînd trupele fasciste intraseră în orașul-lumină. Ofițerii și personalul militar erau deseori vizitatori ai atelierului lui Picasso.

De flecare dată, acești musafiri nepoftiți erau primiți cu răceală, în tăcere, li se arătau lucrările, iar la plecare o reproducere a renumitelor lucrări care înfățișau distrugerea orașului spaniol Guernica de către piloții nazisți. Și de-abia la plecare pictorul rostea un cuvînt, unul singur: „Souvenir”.

— E opera dumneavoastră? întrebă unul dintre vizitatori, primind souvenir-ul său.

— Oh! nu, îl lămurii Picasso, a dumneavoastră...

Un țaran se plimbă prin grădina sa și își găsește flul dormind adînc sub un dud. Îl trezește și îi zice:

— Oh! Leneșule ce ești! Nu ești demn să trăiești sub soare!

— O știu foarte bine, răspunde flul său, de aceea m-am culcat la umbră.

Un om aleargă în urma unui autobuz plin cu călători. Autobuzul merge în plină viteză, pe o stradă care coboară.

— Opriti-vă, strigă un călător rîzînd, tot n-o să reușiți să-l prindeți!

— Trebuie să-l prind, răspunde omul abia răsufînd. Eu sînt șoferul!

vzut ca tablourile strînse de el să fie păstrate într-un muzeu pe care intenționase să-l creeze la Linz, pe malul Dunării. În încheiere arăta că dorește împreună cu soția să se sinucidă pentru a evita rușinea prizonieratului sau capitulării.

La ora patru dimineața, cînd testamentele au fost dictate, Hitler a plecat să se culce.

În acea zi, deasupra Berlinului cerul era întunecat. Un nor dens de fum se abătuse asupra orașului, înconjurat complet de ruși (cu excepția unui singur sector - un pod pentru care luptau zadarnic detașamente de membri ai organizației Hitlerjugend). Trecuse deja o săptămînă de cînd fîhrerul își anunțase intenția de a-și pune capăt vieții. Dar în dimineața zilei de 29 aprilie, el mai exista încă în buncăr, unde unii beau pentru a uita, iar alții se pregăteau să fugă.

Între timp, Hitler l-a chemat la el pe doctorul Haaze care îi trata pe răniți într-un spital berliniez. Hitler sadicul, care nutrea o bucurie intimă

auzind de condamnările la moarte în masă, dorea ca Blondi, cîinele său preferat, să moară fără să sufere... Trebuia adomit... Pe zgarda lui Blondi stătea scris: „Sînt alături de tine pe vecie”.

30 aprilie. Dimineața. Soldații sovietici au pătruns în metrou. Se aflau la vreo 500 de metri de cancelarie. Hitler lua micul dejun împreună cu secretarele și bucătarul. Aceștia au mărturisit că discuția a fost animată. Între timp, ofițerul care răspundea de transporturi, Erich Kampka, fusese trimis să aducă 200 de litri de benzină, dar reușise să facă rost de numai 180 litri, care au fost depozitați în curtea cancelariei.

După micul dejun, Hitler a revenit în camera sa, din care a ieșit ulterior împreună cu soția. Începe ceremonia de rămas bun. Un număr de 15 persoane, între care Goebbels, Borman, opt ofițeri, servitorul, trei secretare și bucătarul, vor fi ultimii germani care l-au văzut în viață.

Hitler și Eva pleacă în camera lor. La ora trei și jumătate se aude o împușcătură. Una singură. Pe coridoare oamenii așteaptă nehotărâți. În fine, ei intră în cameră și-l văd pe Hitler culcat pe canapea. Craniul îi este zdrobit de gloanțul tras din revolver. Alături de el, Eva cu revolverul în mînă. Nu l-a folosit, preferînd să ia otravă. „Șeful e mort”, acestea au fost cuvintele ce făceau ocolul buncărului.

SS-iștii intră în încăpere. Învelesc cadavrele; printr-o ieșire de rezervă ele sînt duse în curtea cancelariei. La cîțiva metri de ieșire, SS-iștii toarnă benzină peste ele și le dau foc. Această ceremonie are loc sub tirul continuu împotriva cancelariei, susținut de armata sovietică. Armata Roșie încheie operațiunea pentru cucerirea Berlinului.

■ Traducere și adaptare
DONCA IȘTOC

La Picasso veni în vizită un coleg. Acesta vorbi de greutățile pe care le întâmpină în vînzarea tablourilor.

— Dracul știe, zise el, pictez în fiecare zi un tablou, dar, ca să-l vînd, îmi trebuie un an.

— Încearcă altfel, dragul meu, îl sfătui maestrul. Lucrează la un tablou timp de un an și te asigur că ai să-l vinzi într-o singură zi.

— Nu știu de ce ceasul meu nu mai merge, se plînsese Nicolas soției sale Charlotte.

— Trebuie să-l duci la ceasornicar să-l curețe, răspuse Charlotte.

— O, nu, tată, se amestecă în vorbă Eliza, fetița lor, eu sînt sigură că este curat. Azi-dimineață am luat ceasul, l-am deschis și l-am spălat foarte bine în chiuvetă!

Discuții între un parizian, un marseillez și un toulonez:

Parizianul: Eu cred că deținem recordul longevității în familia noastră. Unchiul meu a murit la 110 ani.

Toulonezul: O sută zece ani? Eu am o mătușă care a murit la 130 de ani.

Marseillezul: Eu... La mine e foarte simplu. În familia mea încă n-a murit nimeni.

Crates, marele filosof grec, aruncă într-o zi toți banii în mare:

— Îmi place mai mult — zise el — să vă pierd eu pe voi, decît să mă pierdeți voi pe mine!

Alexandru cel Mare reproșează unui pirat starea lui.

— Eu sînt pirat, se explică acesta, pentru că n-am decît un vas. Dacă aș avea o flotă, ca tine, atunci, bineînțeles, aș fi și eu un cuceritor!

Un judecător povestea cu naivitate unuia din prietenii săi:

— În această dimineață am condamnat trei oameni la moarte. Din aceștia, doi precis erau într-adevăr vinovați!

Scriitorul Bernard Shaw nu îngăduia nimănui să-i modifice textul pieselor. Într-una din zile, directorul unui teatru londonez, care pregătea premiera unei comedii a lui Bernard Shaw, i-a trimis acestuia o telegramă:

„Îngăduiți scurtarea piesei, spectatorii pierd ultimul autobuz.”

Răspunsul dramaturgului a fost următorul:

„Nu admit nici un fel de scurtare a piesei. Modificați mersul autobuzelor.”

Un mecanic trimite ucenicul acasă la o clientă pentru a-i repara soneria. Ucenicul revine și-i spune patronului:

— Jupîne, am fost unde m-ai trimis. Am sunat de mai multe ori și nu mi-a răspuns nimeni.

— Fratele meu este un vînat pasionat. Anul trecut a rămas șase luni în Africa să vîneze tigri.

— Vînatărea este un sport foarte periculos. Cel puțin a avut noroc?

Foarte puțin despre grafologie

Multă vreme ignorată, grafologia câștigă, astăzi, tot mai mult teren. În numeroase țări, ea este considerată o știință psihologică și este predată în universități. Specialiști din domenii diverse, inclusiv din criminalistică, apelează la serviciile ei. Bunăoară, 80 la sută din firmele vest-germane și peste jumătate din marile companii elvețiene efectuează analize ale scrisului la angajarea personalului în serviciu.

De fapt, ce vrea să fie grafologia? Este știut că amprentele degetelor pot „vorbi” despre particularitățile fizice ale omului. Dar, se apreciază, despre om poate vorbi la fel de bine și scrisul său. Aranjamentul general al scrisului în pagină, direcția rîndurilor, dimensiunile, forma și înclinarea literelor, apăsarea, iușeala și stabilitatea în scriere, factura semnăturii reflectă personalitatea omului.

Grafologia poate să facă însă mult mai mult decît o simplă deosebire a unui om de alt om. Experții în grafologie consideră că pe baza scrisului pot fi determinate elemente dintre cele mai diverse: ce fel de muncă vi se potrivește; dacă sînteți un optimist sau un pesimist etc. De pildă, scrierea impetuoasă, rotunjită, arată un caracter sociabil, ușor adaptabil. Literele colțuroase – irascibilitate și agresivitate. Scrierea întreruptă, cu intervale între litere, trădează inconsecvența, gîndirea în salturi.

Deși grafologia rămîne o știință controversată, e timpul să ne obișnuim cu ideea că de serviciile ei pot beneficia tot mai multe instituții. Expertiza grafologică ajută la descoperirea capacităților necunoscute ale oamenilor, la stabilirea modului de valorificare a acestora, la prevenirea fluctuației de personal etc.

■ D.R.

IISUS CHRISTOS. Judecata și sentința

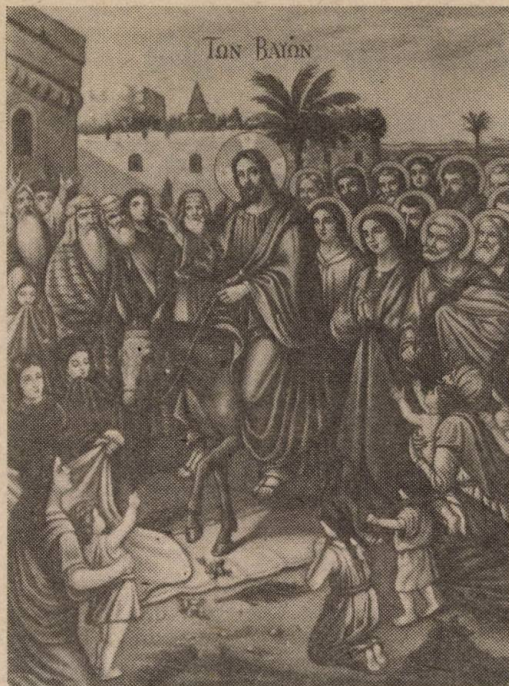
Nu se cunosc prea multe date despre modul cum a decurs judecata Domnului Iisus Christos înaintea Sanhedrinului. Însă a fost departe de a se fi desfășurat conform procedurii iudaice legale. Procesul a fost ținut în timpul nopții, ceea ce era interzis de lege. Nu au existat martori ai apărării. Martorii acuzării s-au contrazis: „preoții cei mai de seamă și soborul căutau vreo mărturie împotriva lui Iisus ca să-l omoare, dar nu găseau nici una. Pentru că mulți făceau mărturisiri mincinoase împotriva lui, dar mărturisirile lor nu se potriveau” (Marcu 14, 55–56). Marele preot a decis vinovăția lui Iisus numai în baza mărturisirii acestuia, ceea ce era ilegal, potrivit legii iudaice. După codul roman, mărturisirea acuzatului era suficientă. În lucrarea „Triumful creștinismului și dicționarul salvatorilor creștinătății”, apărută în anul 1874, preotul Gr. Musceleanu, adunînd fapte și păreri din diferite surse istorice ale creștinismului, oferă un impresionant tablou în această privință. Aflați sub jurisdicția romană, iudeii nu aveau dreptul de a pune în fapt o condamnare la moarte. De aceea, ei îl aduc pe Iisus înaintea procuratorului Iudeii, Pilat, sub acuzația de a se fi pretins mesia, adică regele iudeilor, „Fiul lui David”. Aceasta reprezenta o crimă, de les-majestate la adresa cezarului. Iată cum este redat procesul cînd Iisus compare în fața a 20 de judecători prezidați de Pilat. (Pilat a devenit procurator al Iudeii în anul 26 și poseda puteri foarte largi în domeniul militar și financiar. Philon îl descrie drept un om aspru, disprețuitor și brutal. Protestele maseilor le-a reprimat totdeauna prin forță. Vitellius, guvernatorul Siriei, superiorul lui Pilat, i-a ordonat să răspundă pentru faptele sale în fața împăratului, dar acesta moare înainte ca Pilat să ajungă la Roma. Eusebius din Cesareea relatează că Pilat s-ar fi sinucis.)

Iisus cu coroana de spini

Opiniile judecătorilor iudel

1. **Simon Leprosul:** Să se supună acelei legi căreia se supun tulburătorii.
2. **Putifar:** Amăgitorul acesta tulbură poporul și Patria, deci e vrednic de pierzare.
3. **Ieris:** Și drept de va fi, cu mult mai bine este să moară, pentru că agită poporul la răscoală prin predici publice.

„Intrarea în Ierusalim” Pictură

4. **Diaravias:** Deoarece cu acelea ce zice el că sînt adevăruri amăgește poporul, vrednic dar este să moară.

5. **Sareas:** Să pierdem pe tulburătorul, căci stă contra intereselor noastre, căci s-a născut pentru a pierde Patria.

6. **Ravint:** Și drept și nedrept de va fi, trebuie să piară pentru că a defăimat legile strămoșești.

7. **Ptolomeu:** Și drept și nedrept, nu trebuie să zăbovim, pentru ce nu-l învinovățim mai cuînd? Să-l dăm morții sau peste hotare.

8. **Arlhereul Calafa:** Nu știți ce cereți! Mai bine este să piară un om decît întreg poporul, căci învătura lui este contra legii.

Pledoaria centrilor

9. **Rabaam:** Pentru ce s-au făcut legile? Negreșit ca să se păzească.

10. **Iosafat:** Să se lege în legături eterne, să se păzească, dar să nu se omoare.

11. **Peras:** Mai bine este ca, după ce-l vom învinovăți, să-l izgonim peste hotar sau să-l trimitem Cezarului.

12. **Mesas:** De este drept, să ne milostivim, iar de este vinovat, să-l alungăm din țară.

13. **Sameh:** Să ne purtăm în așa fel încît să nu se poată împotrivi, iar de nu se va supune, să se pedepsească.

Sușinătorii adevărului

14. **Ahia:** Acuzatul nu se poate da morții pînă ce mai înții nu se va constata vina lui.

15. **Suvat:** Nici o lege nu hotărăște de-a dreptul moartea nimănui, cu ce, dar, a greșit omul acesta? Să se constate mai înții crima.

16. **Rozmofin:** Pentru ce s-au pus legi dacă nu se păzesc? Să se arate mai înții vina fără care nu se poate osîndi.

17. **Rifar:** Legile s-au pus mai cu seamă asupra făcătorilor de rele, dovedească-se, deci, vina acestui om și pe urmă să se osîndească!

18. **Iosif din Arimateea:** Foarte rău și cu totul nedrept și fără cuviință este a pierde pe acest om, și cu atît mai rău dacă nu se găsește în acest oraș nimeni care să ajute pe acest drept și nevinovat.

19. **Iohan:** Pentru ce să lăsăm pe acest drept să se condamne la moarte? Să-l susținem!

20. **Nicodim:** Oare legile condamnă pe cineva cu atîta ușurință fără ca mai înții să fie cunoscută și bine probată vina lui?

Guvernatorul Pilat, ascultînd în tăcere, zice: Convingîndu-mă de nevinovăția lui Iisus, vă întreb ce rău a făcut acest om? Eu îl cunosc inocent! Ce trebuie să facem? Pe cine să vă liberez de sărbătoare — pe Iisus sau pe Baraba? (Iudeii răspund: pe Baraba!). Dar lui Iisus ce să-i facem mai virtos, că nu aflăm vină în el? (Ei strigă: Să se răstignească, să se răstignească!!)

Majoritatea: Este vinovat, să se dea morții. Și, adresîndu-se cu amenințări lui Pilat, zice: De vei libera pe omul acesta, nu ești prietenul Cezarului!

Pilat persistă: Dar ce rău a făcut omul acesta? Eu nici o vină nu văd în el!

Iudeii strigă: Să se răstignească, să se răstignească! Sîngele lui fie asupra noastră și a urmașilor noștri!

Pilat, amenințat de mai marii iudeilor că nu poate fi prieten Cezarului dacă nu va executa pe Iisus, confirmă sentința:

Noi, Pilat din Pont, guvernator în Ierusalim sub prea puternicul Cezar Tiberius, al cărui prea puternic Imperiu fie fericit. Sîzînd în audiență, ascultînd opinia iudeilor, care au declarat vina ce se atribuie lui Iisus Nazarineanul pe care iudeii l-au adus legat, precum că s-ar fi numit pe sine Fiul lui Dumnezeu, că s-ar fi proclamat Împărat al Iudeii, deși se trage din părinți de jos, că ar fi zis că va sfărîma biserica lui Solomon — s-a osîndit la moarte pe cruce între doi fîlhari.

Ordonanța

Ordonăm și denumim pe înțitul sutăș (căpitan și prefect al orașului) Corneliu. El să conducă pe condamnat prin tot orașul Ierusalimului, legat, biciuit și îmbrăcat cu porfiră mincinoasă, avînd cunună de spini pe cap, ducîndu-și singur crucea de supliciu, ca să fie exemplu tuturor făcătorilor de rele. Se va executa între doi fîlhari ucigași. Să se scoată din cetate pe poarta Gaparola (Antoniana) și la movila Calvaria (Căpățînei) să se crucifice. Crucea să fie înaltă ca să se poată vedea de mulțime. Și asupra sa să se pună inscripția din acuzație în trei limbi:

Latinește: Iesus, Nazareus, rex-Iudeorum.

Ebraică: Isus, Nazarineleu, gelintum.

Elinește: Iisous Nazaraois, Basileus Ioudaion.

Mai ordonăm ca nimeni, de orice condiție sau poziție, să nu cuteze a împiedica această executare, sentință pronunțată după cuviință pentru abaterea acestuia. Iudeu fiind, sentința e conform legilor romane. Urmează semnăturile: Braban-Be-neasole, pentru ipoți. Barban-Simeon și Bonal, pentru judecători. Luciu-Sextiliu și Maximilian, Ratam Întarel-Piriculan. Robam, Iuda-Baucasole, legiutorul la această adunare. Ratam Legiutorul (ca procuror). Dată în ziua de Vineri, luna Nisan, anul 5541 — 23 Martie (anul 33 de la nașterea lui Iisus).